

Zes jaar toezicht jeugdzorg^{PLUS}

*Van streefbeeld naar resultaat,
eindrapportage*

Utrecht, oktober 2014

Dit is een uitgave van:

Inspectie Jeugdzorg
Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport

Inspectie voor de Gezondheidszorg
Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport

Inspectie van het Onderwijs
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

Zes jaar toezicht jeugdzorg^{PLUS}

*Van streefbeeld naar resultaat,
eindrapportage*

Voorwoord

Jeugdzorg^{PLUS} is de meest intensieve vorm van jeugdzorg aan jongeren met zeer zware gedragsproblemen. Hun problematiek kan heel verschillend zijn, maar allemaal hebben zij het voor hun behandeling nodig dat zij in hun vrijheid kunnen worden beperkt om te voorkomen dat zij zich aan de noodzakelijke zorg onttrekken of daaraan door anderen worden onttrokken. De sector jeugdzorg^{PLUS} wil deze jongeren een behandeling bieden, waarin zij toewerken naar een zo zelfstandig mogelijk bestaan.

In 2008 is jeugdzorg^{PLUS} als nieuwe vorm van jeugdzorg geïntroduceerd. Vanaf dat moment heeft de Inspectie Jeugdzorg samen met de Inspectie voor de Gezondheidszorg en de Inspectie van het Onderwijs intensief toezicht gehouden op deze sector. Het ging daarbij om zowel toezicht naar aanleiding van incidenten en calamiteiten als stapsgewijs toezicht. Dit stapsgewijze toezicht vond in drie stappen plaats. In 2009 bracht de Inspectie Jeugdzorg het eerste tussentijdse bericht¹ over de eerste stap uit, gericht op de rechtspositie van de jongeren. In 2011 volgde het tweede tussentijdse bericht², dat de Inspectie Jeugdzorg samen met de Inspectie van het Onderwijs over de tweede stap uitbracht. Deze stap was gericht op het leefklimaat voor de jongeren en de kwaliteit van het onderwijs in de sector jeugdzorg^{PLUS}.

Voor u ligt de eindrapportage van de Inspectie Jeugdzorg, de Inspectie voor de Gezondheidszorg en de Inspectie van het Onderwijs. In deze eindrapportage kijken de inspecties terug op zes jaar jeugdzorg^{PLUS} en het toezicht van de inspecties hierop. Hierbij is er extra aandacht voor de derde stap van het stapsgewijze toezicht, gericht op het behandeltraject van de jongeren in de instellingen en de scholen voor jeugdzorg^{PLUS}.

De jonge sector jeugdzorg^{PLUS} heeft zich in de afgelopen jaren steeds verder versterkt en levert steeds meer de zorg die bij de start beoogd werd. In de komende periode is het van belang dat de sector deze positieve ontwikkeling voortzet en zich verder versterkt richting de transformatie in de zorg voor jeugd. Van belang daarvoor is dat een aantal knelpunten wordt opgelost. De inspecties blikken in deze eindrapportage vooruit op deze periode van transitie en transformatie en geven daarbij hun verwachtingen aan voor de verschillende betrokken partijen.

G.E.M. Tielen
Hoofdinspecteur
Inspectie Jeugdzorg

J.A.A.M. van Diemen-Steenvoorde
Inspecteur-generaal
Inspectie voor de Gezondheidszorg

A.S. Roeters
Inspecteur-generaal
Inspectie van het Onderwijs

---

¹ Kamerstuk 31839, nr. 25

² Kamerstuk 31839, nr. 168

Samenvatting

In 2008 is jeugdzorg^{PLUS} als nieuwe vorm van jeugdzorg in de Wet op de jeugdzorg³ opgenomen en hebben de instellingen die gestart zijn met jeugdzorg^{PLUS} hun gezamenlijke visie in een streefbeeld naar buiten gebracht. Verder heeft Jeugdzorg Nederland in 2008 het Kwaliteitskader Gesloten Jeugdzorg vastgesteld. Dit kader is opgesteld door de sector jeugdzorg^{PLUS} onder regie van de Inspectie Jeugdzorg (IJZ). Hierbij werd samengewerkt met de Inspectie voor de Gezondheidszorg (IGZ) en de Inspectie van het Onderwijs (IvHO).

Toezicht en resultaat

De afgelopen zes jaar hebben de inspecties Jeugdzorg, Gezondheidszorg en Onderwijs intensief toezicht gehouden op de sector jeugdzorg^{PLUS}. De inspecties hebben hun toezicht ontwikkeld tot een integraal toezicht vanuit een gezamenlijk kindperspectief, met een gezamenlijk toetsingskader en gezamenlijke oordelen. Hierbij werd steeds het Kwaliteitskader Gesloten Jeugdzorg van de sector als uitgangspunt genomen. De inspecties hebben in de periode 2008 tot en met 2014 toezicht in drie stappen uitgevoerd. Stap 1 was gericht op de rechtspositie, stap 2 op het leefklimaat en stap 3 op het behandeltraject van de jongeren.

De sector jeugdzorg^{PLUS} heeft zich in de afgelopen zes jaar verder versterkt en de instellingen en scholen leveren steeds meer de zorg en het onderwijs die bij de start in 2008 beoogd werden. De instellingen en scholen hebben hard gewerkt, van elkaar geleerd en er is veel bereikt. Gezamenlijkheid is voor de instellingen en de scholen nu de norm. Het beeld van de inspecties over de sector is steeds positiever geworden. De inspecties zijn van oordeel dat de jeugdzorg^{PLUS} instellingen en de scholen aan jongeren die in de toekomst een zwaardere vorm van gespecialiseerde jeugdhulp nodig hebben adequate zorg en onderwijs kunnen bieden. Verbeterpunten zijn er ook voor de instellingen en scholen. Verder is het van belang dat een aantal resterende knelpunten wordt opgelost.

Knelpunten

Knelpunten voor de sector jeugdzorg^{PLUS} zijn:

- Doorstroming in de keten kent belemmeringen.
Ondanks de inspanningen van de instellingen en de scholen is er regelmatig geen sprake van continuïteit van het zorgtraject, waarbij de jongere na zijn verblijf in een instelling voor jeugdzorg^{PLUS} zonder tijdverlies kan doorstromen naar de meest passend geachte verblijfplaats en onderwijssituatie. Dit komt onder andere door de bestaande wachtlijsten, lastige aansluiting

---

³ In de Wet op de jeugdzorg wordt gesproken over gesloten jeugdzorg. De inspecties hanteren in navolging van de sector jeugdzorg^{PLUS} en het ministerie van VWS in dit rapport de term jeugdzorg^{PLUS}.

met de (jeugd-)GGZ, buitenregionale plaatsingen, belemmeringen vanuit onderwijsregelgeving en het ontbreken van samenwerkingsovereenkomsten tussen scholen.

- Voor sommige groepen jongeren is minder maatwerk in de verblijfsduur mogelijk. Het uitgangspunt is dat jongeren zo kort als mogelijk in een instelling voor jeugdzorg^{PLUS} verblijven. Vanuit de instellingen komt naar voren dat het verblijf in een instelling voor jeugdzorg^{PLUS} voor sommige groepen jongeren te kort is. Bijvoorbeeld voor jongeren met een lichte verstandelijke beperking, die door hun beperking(en) soms meer tijd nodig hebben om doelen te behalen. Om de benodigde verblijfsduur goed in kaart te brengen zijn resultaatmetingen zoals de Monitor JeugdzorgPlus van groot belang. Wanneer duidelijk in beeld is hoe het met deze specifieke groepen na uitstroom uit de jeugdzorg^{PLUS} gaat kunnen er specifieke maatregelen worden ingezet.
- Kwaliteit onderwijsaanbod is kwetsbaar. De diversiteit van de jongeren in jeugdzorg^{PLUS} instellingen is van grote invloed op de inhoud van het onderwijsprogramma. Hoewel scholen streven naar een breed aanbod, is dit niet altijd te realiseren. Dit, naast de wisselende en soms onvoorspelbare verblijfsduur van jongeren binnen een school voor jeugdzorg^{PLUS}, maakt de kwaliteit van het onderwijsaanbod kwetsbaar.

Verwachtingen inspecties

De inspecties verwachten van de instellingen en scholen voor jeugdzorg^{PLUS}:

- dat zij verdere verbeteringen op basis van het toetsingskader stap 3 doorvoeren;
- dat zij er in overleg met Jeugdzorg Nederland voor zorgen dat de Monitor JeugdzorgPlus op korte termijn bruikbare uitkomsten oplevert, op basis waarvan zij verdere verbeteringen doorvoeren;
- dat zij zich blijven inspannen en blijven investeren om de geconstateerde knelpunten op te lossen. Dit betekent dat instellingen en scholen gezamenlijk zorgen voor continuïteit in het zorgtraject, waarbij de jongere na zijn verblijf in een instelling voor jeugdzorg^{PLUS} zonder tijdverlies kan doorstromen naar de meest passend geachte verblijfplaats en onderwijssituatie.

De inspecties verwachten van de colleges van burgemeester en wethouders dat zij de geconstateerde knelpunten helpen op te lossen, zodat de positieve trend in deze sector zich kan voortzetten. Dit betekent onder andere:

- dat zij bij het vormgeven van de jeugdhulp in hun gemeenten ervoor zorgen dat er passend aanbod beschikbaar is van deze vorm van gespecialiseerde jeugdhulp als onderdeel van het brede pakket aan jeugdhulp;
- dat zij, passend binnen één van de doelen van de transformatie dat er sprake moet zijn van 1-gezin, 1-plan en 1-regisseur, ervoor zorg dragen dat de aansluiting tussen de zorg voor jongeren voorafgaand aan jeugdzorg^{PLUS}, binnen een instelling voor jeugdzorg^{PLUS} en aansluitend aan jeugdzorg^{PLUS} (waaronder ook de aansluiting met de jeugd-GGZ en de zorg voor jongeren met een lichte verstandelijke beperking) geborgd is;

- dat zij erop toezien dat de vereiste verbinding tussen de gespecialiseerde jeugdhulp in de vorm van jeugdzorg^{PLUS} en het (vervolg)onderwijs onderdeel uitmaakt van de ondersteuningsplannen van de samenwerkingsverbanden Passend Onderwijs.

De inspecties verwachten van de bewindslieden van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) en van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW):

- dat zij stimuleren en erop toezien dat de verbeterpunten worden aangepakt, de knelpunten worden opgelost en dat zij gemeenten, instellingen en scholen erop aanspreken op het moment dat dit onvoldoende gebeurt.

De inspecties geven de bewindslieden van Volksgezondheid, Welzijn en Sport daarbij in overweging een gerichte uitvraag te doen in de beleidsmonitor voor de Jeugdwet door in de monitor specifiek aandacht te besteden aan een adequate doorstroming van jongeren vanuit jeugdzorg^{PLUS} naar andere voorzieningen voor jeugdhulp, in het bijzonder de jeugd-GGZ en de zorg voor jongeren met een lichte verstandelijke beperking.

Inhoudsopgave

1 Inleiding	7
Jongeren in de jeugdzorg ^{PLUS}	7
Ontstaan	7
Aanbod	8
Streefbeeld	9
Kwaliteitskader.....	9
Stapsgewijs toezicht inspecties.....	10
Nationaal preventiemechanisme (NPM).....	11
Leeswijzer	11
2 Uitkomsten toezicht entreetoets, stap 1 en 2	12
Toezicht entreetoets	12
Stap 1: toezicht rechtspositie	13
Stap 2: toezicht leefklimaat	15
3 Uitkomsten toezicht stap 3	19
Verwachtingen inspecties.....	19
Toetsingskader stap 3	19
Eindoordeel stap 3	20
Bevindingen per thema	21
Resterende verbeter- en knelpunten na stap 3	25
4 Terug- en vooruitblik	29
Terugblik	29
Vooruitblik	32
Bijlage 1 Toezicht stap 3	35
Bijlage 2 Toetsingskader toezicht stap 3	39
Bijlage 3 Uitkomsten toezicht stap 3 per onderzoeksthema	43
Bijlage 4 Samenvattend overzicht eindoordelen huidige aanbieders jeugdzorg^{PLUS} ..	46

1 Inleiding

Jongeren in de jeugdzorg^{PLUS}

Jeugdzorg^{PLUS} is een vorm van zorg voor jongeren met zeer zware gedragsproblemen. Hun problematiek kan heel verschillend zijn, maar allemaal hebben zij het voor hun behandeling nodig dat zij in hun vrijheid kunnen worden beperkt om te voorkomen dat zij zich aan de noodzakelijke zorg onttrekken of daaraan door anderen worden onttrokken.⁴ De sector jeugdzorg^{PLUS} wil deze jongeren een behandeling bieden waarin zij toewerken naar een zo zelfstandig mogelijk bestaan. Jeugdzorg^{PLUS} is de meest intensieve vorm van jeugdzorg die er is.

De jongeren die in instellingen voor jeugdzorg^{PLUS} worden geplaatst hebben vaak een lange hulpverleningsgeschiedenis achter de rug. Het merendeel heeft problemen in de ouder-kind relatie en/of een bedreigde opvoedingsomgeving. Bij een groot deel van de jongeren is sprake van een DSM-kwalificatie, zoals oppositioneel opstandige gedragsstoornis, antisociale gedragsstoornis en/of ADHD.⁵ Bij veel jongeren gaat het dus om een combinatie van opvoedingsproblematiek en een psychiatrische aandoening. Een deel van de jongeren is licht verstandelijk beperkt.

Voor een plaatsing in een instelling voor jeugdzorg^{PLUS} is een indicatie nodig van Bureau Jeugdzorg. Een gedragswetenschapper moet bij de indicatie jeugdzorg^{PLUS} een instemmingsverklaring afgeven. De kinderrechter geeft een machtiging gesloten jeugdzorg af. Het uitgangspunt is dat de gesloten plaatsing niet langer duurt dan noodzakelijk is.

Ontstaan

Tot 2008 werden jongeren, wanneer zij ernstige en complexe gedragsproblemen hadden, vaak opgenomen in een justitiële jeugdinrichting (hierna: JJI) ook als ze geen strafbare feiten hadden gepleegd. Zij verbleven daar tussen de jongeren die wel door de strafrechter waren veroordeeld en werden op dezelfde manier behandeld. De reguliere residentiële jeugdzorg kon en mocht deze zorg niet bieden: de gebouwen waren hiervoor niet ingericht en de wettelijke bepalingen stonden hen niet toe dat zij de rechten van jongeren konden inperken. In de loop van de jaren kwam verzet tegen het opsluiten van deze jongeren in JJI's. Dit heeft geleid tot aanpassing van de Wet op de jeugdzorg. Aanbieders voor residentiële jeugdzorg startten in 2005, vooruitlopend op de wetwijziging, vijf projecten met intensieve behandeling, waarbij de jongeren in hun vrijheden konden worden beperkt als dat voor hun behandeling nodig was. Dit was op vrijwillige basis en werd als alternatief voor de JJI aan de jongeren aangeboden. De Inspectie Jeugdzorg heeft de

⁴ Beperkende maatregelen zijn vrijheidsbeperkende maatregelen, zoals de tijdelijke plaatsing in afzondering en vastpakken en vasthouden; dwangmaatregelen, zoals hulpverleningsprogramma's en geneeskundige behandelmethoden; communicatiebeperkende maatregelen, zoals de beperking van het brief- en telefoonverkeer; controlemaatregelen, zoals urinecontrole en onderzoek aan lichaam en kleding.

⁵ Van Dam, C, Wattel, A. & Veerman, J.W., Tevredenheid en effectiviteit bij Crisistrajecten Jeugdzorg-plus. Verslag van een pilot bij Rentray. Praktikon B.V. Nijmegen, 2010.

kwaliteit van zorg in deze projecten getoetst. In 2008 werd deze vorm van zorg (jeugdzorg^{PLUS}) in de Wet op de jeugdzorg opgenomen.

Aanbod

Het opnemen van jeugdzorg^{PLUS} in de wet had tot logisch gevolg dat de jongeren die zonder strafrechtelijke titel in de JJI's verbleven moesten worden overgeplaatst naar instellingen voor jeugdzorg^{PLUS}. Tot 2010 gold dan ook een overgangsregeling: er kwamen nieuwe instellingen voor jeugdzorg^{PLUS} en enkele JJI's werden tijdelijk als zodanig aangewezen en geschikt gemaakt voor dit aanbod.

In 2008 waren er elf instellingen die jeugdzorg^{PLUS} boden. In 2011 was dit aantal toegenomen tot zestien instellingen, met een totale capaciteit van 1622 plaatsen voor jeugdzorg^{PLUS}. In het voorjaar van 2014 waren er nog vijftien instellingen met een totale capaciteit van 1336 plaatsen.

Tabel 1 Capaciteit jeugdzorg^{PLUS} per 1 januari 2014

Instelling	Zorggebied	Capaciteit
Wilster	Noord	120
Woodbrookers	Noord	24
Lindenhorst Almata	Noord-West	96
De Koppeling	Noord-West	96
Transferium	Noord-West	80
Horizon (4 locaties)	Zuid-West, Landelijk	224
Hoenderloo Groep, Kop van Deelen	Zuid-West	80
Jeugdformaat/Jutters-Combinatie (JJC)	Zuid-West	26
Schakenbosch	Zuid-West	50
Bijz. Jeugdwerk Brabant	Zuid	40
Almata Ossendrecht	Zuid	70
Icarus	Zuid	74
Juzt (3 locaties)	Zuid	72
Intermetzo (3 locaties)	Oost, Landelijk	133
Otto Gerhard Heldringstichting (OGH)	Zuid-West, Zuid, Oost	151
Totaal		1336

Bron: Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport

Enkele instellingen bieden een landelijk aanbod: voor jonge kinderen, voor jonge moeders met kinderen en voor kortdurende observatie en stabilisatie van jongeren in een ernstige psychiatrische crisis. De overige instellingen werken met elkaar samen in regio's met de bedoeling de zorg zo dicht mogelijk bij de thuissituatie van de jongeren te bieden en in verband met het vervolgtraject.

Er zijn in de afgelopen zes jaar instellingen of locaties geopend, gesloten, gefuseerd en van naam veranderd. In deze eindrapportage vermelden de inspecties de namen van de instellingen ten tijde van het toezicht.

In 2011 werden in totaal 2233 jongeren in een instelling voor jeugdzorg^{PLUS} geplaatst. In 2013 waren dat 1818 jongeren.

Tabel 2 Totaal aantal geplaatste jongeren in de jeugdzorg^{PLUS}

	2011	2012	2013
Aantal jongeren	2233	1617	1818

Bron: Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport

Streefbeeld

In 2008 hebben de instellingen voor jeugdzorg^{PLUS} hun gezamenlijke visie op deze toentertijd nieuwe vorm van intensieve residentiële zorg naar buiten gebracht in hun streefbeeld⁶. In het streefbeeld is opgenomen dat jongeren met zeer ernstige gedragsproblemen adequaat geholpen moeten worden. Verder staat vermeld dat de gesloten behandeling zo kort mogelijk moet zijn, zo intensief als nodig en altijd onderdeel moet uitmaken van een traject waarin de weg terug langdurig wordt begeleid. Om de effectiviteit te vergroten worden volgens het streefbeeld behandelmethoden ontwikkeld, medewerkers opgeleid, gezinnen betrokken bij de behandeling en krijgen onderwijs en arbeidstoeleiding een belangrijke rol. Tevens zullen de instellingen bij al hun trajecten de effectiviteit meten, de methodes evalueren en waar nodig bijsturen.

De instellingen gaven in het streefbeeld aan te streven naar een dynamisch traject met als uiteindelijke doel: "... om de jongeren een aanvaardbare en veilige plek in de samenleving te bezorgen, waar mogelijk op basis van passende scholing, het verkrijgen en behouden van werk en een zo autonoom mogelijk maatschappelijk bestaan. Waar nodig wordt het vervolgetraject (langdurig) ondersteund door (lichtere vormen van) begeleiding en behandeling".

In hoofdstuk vier van deze eindrapportage gaan de inspecties in op de vraag in hoeverre het streefbeeld werkelijkheid is geworden.

Kwaliteitskader

In 2008 heeft Jeugdzorg Nederland het Kwaliteitskader Gesloten Jeugdzorg vastgesteld. Het kader is opgesteld door de sector onder regie van de Inspectie Jeugdzorg (IJZ). Ook werd samengewerkt met de Inspectie voor de Gezondheidszorg (IGZ) en de Inspectie van het Onderwijs (IvHO). In het kwaliteitskader formuleerde de sector voor zichzelf kwaliteitsnormen. De thema's zijn: de gesloten leefomgeving, waarin de veiligheid en rechtspositie van de jongeren is geregeld; de behandel- en opvoedplanning, waarin de cyclische aanpak van de behandeling is geregeld; de behandeling, met daarin inhoudelijke eisen aan het behandelplan; de opvoeding, met eisen aan leefklimaat en lichamelijke en geestelijke verzorging; dagprogrammering met eisen voor aansluiting op onderwijs; ketensamenwerking met eisen op het gebied van uitwisseling van expertise en

⁶ Streefbeeld Jeugdzorg^{PLUS}. Méér dan gesloten jeugdzorg. Januari 2008.

samenwerking en als laatste thema personeel, waarin eisen staan geformuleerd voor de kwantiteit en kwaliteit van het personeel.

Aan deze vorm van zorg moest nog veel ontwikkeld worden. Daarom heeft de sector aangegeven welke thema's het eerst operationeel moesten zijn en welke langer de tijd kregen om operationeel te zijn. De sector onderscheidde in het kwaliteitskader drie stadia waarin de aanbieders van jeugdzorg^{PLUS} moesten gaan voldoen aan deze normen.

Stapsgewijs toezicht inspecties

In navolging van deze drie stadia hebben de inspecties in de periode 2008 tot en met 2014 toezicht in drie stappen uitgevoerd.

Tabel 3 Stapsgewijs toezicht inspecties

Stap	Onderwerp	Periode toezicht	Uitvoerende inspectie(s)
Entreetoets	Rechtspositie, toezicht en incidenten	2008-2014	IJZ
Stap 1	Rechtspositie	2009-2010	IJZ
Stap 2	Leefklimaat	2010-2011 ⁷	IJZ, IvhO
Stap 3	Behandeltraject	2013-2014	IJZ, IvhO, IGZ

Vanaf 2008 zijn nieuwe instellingen die minimaal een half jaar 'draaien' door de Inspectie Jeugdzorg getoetst in de 'entreetoets' waarin basale kwaliteitseisen aan bod komen. Bij de voormalige JJI's was dit niet nodig, omdat hier net het toezicht veiligheid van de samenwerkende inspecties had plaatsgevonden.⁸ Ook bij de instellingen die vóór 2008 als proefproject jeugdzorg^{PLUS} getoetst waren, werd de entreetoets niet opnieuw uitgevoerd.

In 2009 en 2010 heeft de Inspectie Jeugdzorg stap 1 van het stapsgewijze toezicht uitgevoerd. Dit toezicht richtte zich op de rechtspositie van jongeren in de jeugdzorg^{PLUS}, omdat waar jongeren vergaand in hun rechten kunnen worden beperkt, hun rechtspositie goed geregeld moet zijn.

In 2010 en 2011 is stap 2 uitgevoerd. De Inspectie Jeugdzorg heeft dit toezicht gericht op het leefklimaat van de jongeren, omdat een goed leefklimaat van de jongeren een randvoorwaarde is voor hun behandeling en omdat in de jeugdzorg^{PLUS} jongeren tegen hun wil kunnen worden opgenomen. Aan iedere instelling voor jeugdzorg^{PLUS} is een school verbonden. Samen met de Inspectie van het Onderwijs heeft de inspectie bij stap 2 de samenwerking tussen de instellingen en deze scholen onderzocht, omdat onderwijs een essentieel onderdeel vormt van de dagprogrammering en van groot belang is voor het perspectief van de jongeren.

⁷ Bij nieuwe instellingen zijn stap 2 en stap 3 ook na deze periode uitgevoerd.

⁸ Veiligheid in justitiële jeugdinrichtingen: opdracht met risico's. Utrecht september 2007. Rapport van de Inspectie Jeugdzorg, de Inspectie voor de Gezondheidszorg, de Inspectie van het Onderwijs en de Inspectie voor de Sanctietoepassing.

In 2012 startte het ministerie van VWS met het financieren van de pilots trajectaanpak en startte het merendeel⁹ van de jeugdzorg^{PLUS} instellingen en de scholen met de pilot trajectaanpak. Vanaf 2013 hebben de inspecties Jeugdzorg, Gezondheidszorg en Onderwijs het toezicht stap 3 uitgevoerd, dat gericht was op het behandeltraject voor de jongere. In hoofdstuk 3 en in de bijlagen 1 tot en met 3 staat meer informatie over de pilots trajectaanpak en over dit toezicht. De rapporten van de entreetoetsen en van de toezichten stap 1, 2 en 3 staan op de website van de Inspectie Jeugdzorg: www.inspectiejeugdzorg.nl/onderwerpen/ABC (Jeugdzorgplus). In bijlage 4 is een samenvattend overzicht van de uitkomsten van het toezicht op de sector jeugdzorg^{PLUS} opgenomen.

Nationaal preventiemechanisme (NPM)

Op 28 oktober 2010 is het Facultatief Protocol bij het VN-verdrag tegen foltering voor Nederland in werking getreden. Dit protocol wordt aangeduid als OPCAT. Nederland heeft invulling gegeven aan het OPCAT door aanwijzing van een nationaal preventiemechanisme (NPM). De inspecties Jeugdzorg en Gezondheidszorg zijn samen met de Inspectie Veiligheid en Justitie en de Raad voor de Strafrechttoepassing en Jeugdbescherming aangewezen als toezichthouder. Met hun toezicht geven de inspecties Jeugdzorg en Gezondheidszorg (mede) invulling aan deze taak in de jeugdzorg^{PLUS}. Belangrijke zaken in dit kader zijn onder andere het proportioneel toepassen van vrijheidsbeperkende maatregelen, het gepast optreden bij incidenten, een respectvolle bejegening van de jongeren in geslotenheid en een behandeling van jongeren door goed opgeleide en deskundige professionals.

Leeswijzer

In hoofdstuk 2 zijn de belangrijkste uitkomsten van de entreetoetsen en het toezicht stap 1 en 2 opgenomen. Meer informatie over de uitkomsten van deze stappen is terug te lezen in de eerdere tussentijdse berichten van de inspecties op de website van de Inspectie Jeugdzorg.

In hoofdstuk 3 staan de inspecties stil bij de uitkomsten van de laatste stap van het stapsgewijze toezicht, stap 3.

In hoofdstuk 4 komen de inspecties met een terugblik op de afgelopen zes jaar, de positieve resultaten die bereikt zijn en de verbeteringen die noodzakelijk zijn. In aansluiting daarop blikken de inspecties vooruit op de komende periode van transitie en transformatie en geven de inspecties hun verwachtingen weer.

In de bijlagen 1 t/m 3 is meer informatie over het toezicht stap 3, het behandeltraject opgenomen. In bijlage 4 staat voor de huidige aanbieders van jeugdzorg^{PLUS} een samenvattend overzicht met eendoordelen van het door de inspecties sinds 2008 uitgevoerde toezicht.

---

⁹ Bij een deel van de instellingen kwam de financiering voor de pilot in 2013 tot stand.

2 Uitkomsten toezicht entreetoets, stap 1 en 2

Toezicht entreetoets

De Inspectie Jeugdzorg heeft de entreetoets uitgevoerd en voert die ook nu uit als zich een nieuwe aanbieder van jeugdzorg^{PLUS} aandient. Vanaf 2008 is de entreetoets, gericht op beleid en praktijk, uitgevoerd bij nieuwe (locaties van) instellingen die minimaal een half jaar 'draaien'. Bij de voormalige JJI's was deze toets niet nodig, omdat hier net het toezicht veiligheid van de inspecties had plaatsgevonden, zoals in de inleiding is toegelicht. Ook bij de instellingen die vóór 2008 als proefproject jeugdzorg^{PLUS} getoetst waren, werd de entreetoets niet opnieuw uitgevoerd. Deze instellingen startten met stap 1 van het stapsgewijze toezicht.

In de entreetoets komen basale kwaliteitseisen aan bod: de rechtspositie van de jongeren (dit onderdeel komt overeen met stap 1 van het stapsgewijze toezicht), het toezicht op de jongeren en het omgaan met incidenten. Omdat de inspectie het stapsgewijs toezicht bij alle instellingen voor jeugdzorg^{PLUS} heeft uitgevoerd, maar niet bij alle locaties van deze instellingen, heeft zij besloten om bij instellingen met meerdere locaties van een behoorlijke omvang een verkorte vorm van de entreetoets uit te voeren in de locatie(s) die niet aan bod zijn gekomen in de entreetoets.

De entreetoetsen zijn uitgevoerd door interviews met jongeren, de vertrouwenspersoon en medewerkers (groepsleiders, gedragswetenschappers, leidinggevenden). Verder hebben de inspecteurs jongerendossiers geselecteerd en beleidsstukken opgevraagd en beoordeeld. Daarnaast is op de leefgroepen gekeken en zijn de incidentenregistratie en calamiteitenmeldingen geanalyseerd.

Tabel 4 Eindoordelen entreetoetsen

	Hoenderloo, de Sprint	Horizon, De Vaart	Jeugdformat/Jutters – Combinatie (JJC)	De Koppeling	Schakenbosch	Transferium Jeugdzorg
Entreetoets	Red	Green	Red	Green	Green	Green
Na hertoets	Black		Green			

- Voldoende of goed
- Onvoldoende
- Instelling/locatie opgeheven

Tabel 5 Eindoordelen verkorte entreetoetsen locaties

	Avenier, Anker	Avenier, Kwadrant Emaus	BJ Brabant, Grave	Just Paljas Plus, De Vliethoeve	Woodbrookers
Verkorte entreetoets	■	■	■	■	■
Na hertoets				■	

In de entreetoetsen behaalde een deel van de instellingen in eerste instantie vooral onvoldoende scores op de verwachtingen van de Inspectie Jeugdzorg:

- dat per jongere individueel wordt bepaald welke vrijheidsbeperkende maatregelen mogen worden toegepast;
- dat er heldere criteria zijn waarop beslist wordt of de jongere met verlof mag;
- dat er een onbelemmerde toegang tot de klachtregeling is;
- dat er verantwoord toezicht is op de jongeren.

Aan de volgende verwachtingen voldeden de instellingen doorgaans direct:

- dat groepsleiders weten wie maatregelen mag toepassen op een jongere en hoe dat moet gebeuren;
- dat de gedragswetenschapper instemt met de toepassing van maatregelen en de toekenning van verlof;
- dat de jongeren toegang hebben tot een onafhankelijke vertrouwenspersoon.

Voor het toezicht jeugdzorg^{PLUS} geldt dat als de inspectie het oordeel 'onvoldoende' gaf, de betreffende instelling vervolgens binnen een aangegeven termijn verbeteringen moest aanbrengen, waarna de inspectie een hertoets uitvoerde. In een enkel geval heeft de inspectie een instelling tijdelijk onder verscherpt toezicht geplaatst. De inspectie trof bij de hertoetsen substantiële verbeteringen aan op de eerdere onvoldoende scores; alle instellingen voldeden toen aan de verwachtingen. De instellingsrapporten staan op de website van de Inspectie Jeugdzorg: www.inspectiejeugdzorg.nl/onderwerpen/ABC (Jeugdzorgplus).

Stap 1: toezicht rechtspositie

De Inspectie Jeugdzorg heeft vanaf 2009 stap 1 van het stapsgewijze toezicht uitgevoerd. Dit was het toezicht op het thema Gesloten Leefomgeving uit het Kwaliteitskader. Dit toezicht was gericht op de rechtspositie van jongeren in de jeugdzorg^{PLUS}, omdat waar jongeren vergaand in hun rechten kunnen worden beperkt, hun rechtspositie goed geregeld moet zijn. In dit toezicht zijn de thema's vrijheidsbeperkende maatregelen, verlof, toegang tot de klachtenregeling en toegang tot

de vertrouwenspersoon onderzocht. Essentieel vindt de inspectie dat de vrijheidsbeperkende maatregel per kind specifiek worden toegepast en verantwoord worden. Dit hebben de instellingen, mede dankzij het toezicht, bereikt. De inspectie heeft stap 1 uitgevoerd bij de voormalige JJI's en de instellingen die als proefproject waren gestart.

Het toezicht is uitgevoerd door interviews met jongeren, de vertrouwenspersoon en medewerkers (groepsleiders, gedragswetenschappers, leidinggevend). Verder hebben de inspecteurs jongerendossiers geselecteerd en onderzocht en beleidsstukken opgevraagd en beoordeeld. Daarnaast is een bezoek gebracht aan de leefgroepen.

Tabel 6 Eindoordelen toezicht stap 1

	Almata, Den Dolder	Avenier, Alexandra	Avenier, Prisma, Hand in Hand	Avenier, Sprengen	BJ Brabant Paljas Plus	De Heuvelrug, Overberg	Hoenderloo Groep, Kop van Deelen	Horizon Besloten groepen 13-	Icarus	De Lindenhorst	Otho Gerhard Helderingsstichting	Rentray, Eefde	Wijster
Rechtspositie	Red	Green	Red	Green	Green	Green	Red	Red	Red	Green	Green	Green	Green
Na hertoets	Green		Green				Green	Green	Green				

In het toezicht stap 1 behaalde een deel van de instellingen in eerste instantie vooral onvoldoende scores op de verwachtingen:

- dat per jongere individueel wordt bepaald welke vrijheidsbeperkende maatregelen mogen worden toegepast;
- dat er heldere criteria zijn waarop beslist wordt of de jongere met verlof mag;
- dat er een onbelemmerde toegang tot de klachtregeling is.

Daarnaast was verbetering van instellingen nodig op de punten:

- dat maatregelen worden toegepast door medewerkers die hierop geschoold en geïnstrueerd zijn;
- dat de toekenning van verlof onderdeel uitmaakt van het behandelplan van de jongere.

Aan de volgende verwachtingen voldeden de instellingen doorgaans direct:

- dat groepsleiders weten wie maatregelen mag toepassen op een jongere en hoe dat moet gebeuren;
- dat de gedragswetenschapper instemt met de toepassing van maatregelen en de toekenning van verlof;
- dat de jongeren toegang hebben tot een onafhankelijke vertrouwenspersoon.

Wanneer het oordeel was dat verbeteringen op het thema rechtspositie van jongeren noodzakelijk waren, hebben de betreffende instellingen deze ook binnen de afgesproken termijn uitgevoerd. Na

de hertoetsen van de inspecties voldeden alle onderzochte instellingen aan de verwachtingen. De instellingsrapporten staan op de website van de Inspectie Jeugdzorg: www.inspectiejeugdzorg.nl/onderwerpen/ABC (Jeugdzorgplus).

In de groenomlijnde vakjes hieronder staat ter illustratie kort een aantal belangrijke uitkomsten van de entreetoetsen en stap 1 (na de hertoetsen) weergegeven.

Stap 2: toezicht leefklimaat

De inspecties Jeugdzorg en Onderwijs hebben vanaf 2010 stap 2 van het stapsgewijze toezicht uitgevoerd. Dit was het toezicht op de thema's Opvoeding, Dagprogrammering en Personeel uit het Kwaliteitskader. De Inspectie Jeugdzorg heeft dit toezicht gericht op het leefklimaat van de jongeren, omdat een goed leefklimaat van de jongeren een randvoorwaarde is voor hun behandeling en omdat in de jeugdzorg^{PLUS} jongeren tegen hun wil kunnen worden opgenomen. De inspecties hebben bij stap 2 ook de samenwerking tussen instellingen en scholen onderzocht,

omdat onderwijs een essentieel onderdeel vormt van de dagprogrammering en van groot belang is voor het perspectief van de jongeren.

Voor het toezicht is een aantal beleidsstukken opgevraagd en beoordeeld. Daarnaast hebben de instellingen een zelfscorelijst ingevuld. Het toezicht in de instellingen is uitgevoerd door een enquête af te nemen onder jongeren met behulp van stemkastjes. Verder zijn er interviews gehouden met jongeren, door de inspecties geselecteerde groepsleiders, leerkrachten, medewerkers kwaliteit, gedragswetenschappers en leidinggevendenden. Ook hebben er observaties op de leefgroepen plaatsgevonden en aten de inspecteurs mee op de groepen. Daarnaast hebben de inspecties personeelsdossiers geselecteerd en onderzocht op de aanwezigheid van een Verklaring Omtrent het Gedrag (VOG).

Tabel 7 Eindoordelen stap 2

	Almata, Ossendrecht	Avenier, Alexandra	Hoenderloo Groep, Kop van Deelen	Horizon, Anker	Horizon, Hand in Hand	Horizon, De Vaart	Icarus	JJC	De Koppeling	De Lindenhorst	Otho Gerhard Helderingsstichting	Rentray, Eefde	Schakenbosch	Tender Paljas Plus/ Juzt, Lievenshove	Transferium Jeugdzorg	Wilster	Woodbrookers
Leefklimaat	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Samenwerking met school	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Leefklimaat na hertoets		■						■	■					■	■		
Samenwerking met school na hertoets(en)		■						■	■	■			10	■	■		

■ Hertoets nog niet uitgevoerd
 ■ Locatie opgeheven

Een deel van de instellingen behaalde in eerste instantie vooral onvoldoende scores op de verwachtingen:

- dat er een passende dagbesteding is voor de jongere;
- dat de medewerkers voldoende aandacht besteden aan de jongeren op de groep;
- dat de medewerkers genoeg worden aangestuurd en gecoacht.

Aan de volgende verwachtingen voldeden de instelling doorgaans direct:

- dat de jongeren in de instelling invloed hebben op hun leefomgeving en het dagprogramma;
- dat de medewerkers zich bewust zijn van de problematiek van de jongeren;
- dat het personeel zo nodig flexibel kan worden ingezet.

¹⁰ Schakenbosch is op 1 januari 2013 als instelling voor jeugdzorg^{PLUS} gestart. In 2014 zijn de entreetoets en stap 2 bij Schakenbosch uitgevoerd. De hertoets op het onderwerp samenwerking zal in de tweede helft van 2014 uitgevoerd worden.

De samenwerking tussen de instellingen en de scholen voldeed vaker niet aan de verwachtingen, met name de samenwerking bij de dagelijkse begeleiding van de jongeren en de samenwerking bij incidenten met de jongeren.

Wanneer het oordeel was dat verbeteringen op het thema leefklimaat noodzakelijk waren, hebben de betreffende instellingen en scholen deze ook binnen de afgesproken termijn uitgevoerd. Na de hertoetsen van de inspecties voldeden alle onderzochte instellingen en scholen aan de verwachtingen. De instellingsrapporten staan op de website van de Inspectie Jeugdzorg: www.inspectiejeugdzorg.nl/onderwerpen/ABC (Jeugdzorgplus).

In de groenomlijnde vakjes hieronder staat ter illustratie kort een aantal belangrijke uitkomsten van stap 2 (na de hertoetsen) weergegeven.

Medewerkers beschikken over een VOG.

Wanneer de situatie daarom vraagt is het mogelijk om een derde dienst op een groep of extra begeleiding voor een jongere in te zetten.

3 Uitkomsten toezicht stap 3

In 2012 startte het ministerie van VWS met het financieren van de pilots trajectaanpak. De bedoeling hiervan is om de verblijfsduur van jongeren in geslotenheid korter te maken. Voor iedere jongere wordt een traject op maat ontwikkeld dat hem een realistisch en in meetbare doelen uitgewerkt toekomstperspectief biedt. Het merendeel¹¹ van de jeugdzorg^{PLUS} instellingen en de scholen ging vanaf 2012 met deze pilot van start. De inspecties hebben vanaf 2013 bij vijftien instellingen en bijbehorende scholen het behandeltraject van jongeren onderzocht.¹² Dit is stap 3 van het stapsgewijze toezicht. In één instelling en school is een hertoets uitgevoerd.

Verwachtingen inspecties

De behandeling in een instelling voor jeugdzorg^{PLUS} kan niet los gezien worden van een langer durend traject dat erop gericht is de jongere weer succesvol te laten participeren in de maatschappij. Dat betekent dat vanaf de start van de behandeling duidelijk moet zijn wat de jongere aan behandeling en begeleiding nodig heeft om zover te komen. Bovendien staat een individuele behandeling niet los van de omgeving van de jongere. Een goede uitwisseling tussen de behandeling en die omgeving is noodzakelijk om de behandeling effectief te laten zijn. De behandeling van de jongere moet worden vastgelegd in een trajectplan of perspectiefplan, waarin ook is opgenomen hoe de ouders en de school betrokken zijn bij de behandeling.

Uitgangspunt van de trajectaanpak is dat instellingen voor jeugdzorg^{PLUS} samenwerken met het onderwijs, de jeugd-GGZ, de zorg voor licht verstandelijk beperkte jongeren en andere jeugdzorginstellingen om jongeren perspectief te bieden op een succesvolle terugkeer in de samenleving. In de trajectaanpak ligt de focus op wat jongeren nodig hebben. Wanneer een jongere in een instelling voor jeugdzorg^{PLUS} wordt geplaatst, wordt tijdens de behandeling al rekening gehouden met het hele verdere traject en wordt bepaald welke behandeling in de jeugdzorg^{PLUS} de jongere nodig heeft opdat hij verder kan in het traject. Jongeren krijgen in hun behandeltraject na de behandeling in de jeugdzorg^{PLUS} op maat nog (lichtere vormen van) begeleiding en behandeling. Om de aansluiting goed te laten verlopen is samenwerking in de keten belangrijk.

Toetsingskader stap 3

De inspecties Jeugdzorg, Gezondheidszorg en Onderwijs hebben het toezicht stap 3 samen uitgevoerd. De inspecties beoordeelden aan de hand van een toetsingskader of het behandeltraject toereikend is. Het toetsingskader dat de inspecties hanteren is een uitwerking van de normen uit het Kwaliteitskader Gesloten Jeugdzorg. Over de invulling van dit toetsingskader hebben de

---

¹¹ Bij een deel van de instellingen kwam de financiering voor de pilot in 2013 tot stand.

¹² Een omschrijving van het onderzoek is opgenomen in bijlage 1. Het toetsingskader staat in bijlage 2. De resultaten in het onderzoek naar het behandeltraject zijn, per instelling en per criterium opgenomen in bijlage 3.

inspecties nauw overleg gehad met zowel wetenschappers als (vertegenwoordigers van) de instellingen en de scholen. Hierdoor is er sprake van een gedeelde opvatting over wat een toereikend behandeltraject is.

Het toezicht bij de instelling en de school begon met een presentatie door de instelling en de school samen over hoe de trajectaanpak georganiseerd is. Verder hielden de inspecties interviews met jongeren, ouders, groepsleiders, leerkrachten, trajectbegeleiders en gedragswetenschappers. Ook beoordeelden de inspecties een aantal door hen geselecteerde dossiers.

Het toezicht stap 3 is alleen uitgevoerd bij instellingen en scholen die bij stap 2 (leefklimaat) voldoende presteerden. Tevens moest de school een basisarrangement bij de kwaliteitstoets van de Inspectie van het Onderwijs hebben behaald. De ervaring heeft de inspecties geleerd dat dit basisvoorwaarden zijn voor een adequaat behandeltraject.¹³ Daarom is het eindoordeel over stap 3 onvoldoende zolang niet aan deze voorwaarden is voldaan.

Eindoordeel stap 3

Het eindoordeel van de inspecties na de hertoets luidt dat de kwaliteit van het behandeltraject voor jongeren in alle vijftien instellingen en bijbehorende scholen voldoende is.

Tabel 8 Eindoordelen stap 3

	Almata Ossendrecht	Bijz. Jeugdwerk Brabant	Hoenderloo Groep, Kop van Deelen	Horizon, Anker	Horizon, De Vaart	Icarus	JJC	Juzt, Lievenshove	De Koppeling	Lindenhorst Almata	Otho Gerhard Helderingsstichting	Rentray, Eerde	Transferium Jeugdzorg	Wilster	Woodbrookers
Behandeltraject	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Na hertoets	■														

Alle instellingen en scholen hebben een gezamenlijk behandeltraject vormgegeven, in één instelling en school was aanvankelijk de implementatie in de praktijk nog onvoldoende. Bij de hertoets was dit ook hier in orde. Wel hebben de inspecties bij hun toezicht 'werk in uitvoering' aangetroffen. De trajectaanpak is nog niet klaar. Verdieping en verdere uitwerking moeten nog plaatsvinden. In dit hoofdstuk en hoofdstuk 4 wordt hier nader op ingegaan. De instellingsrapporten staan op de website van de Inspectie Jeugdzorg: www.inspectiejeugdzorg.nl/onderwerpen/ABC (Jeugdzorgplus).

¹³ Meer informatie over de uitvoering van het toezicht stap 3 staat in bijlage 1.

Bevindingen per thema

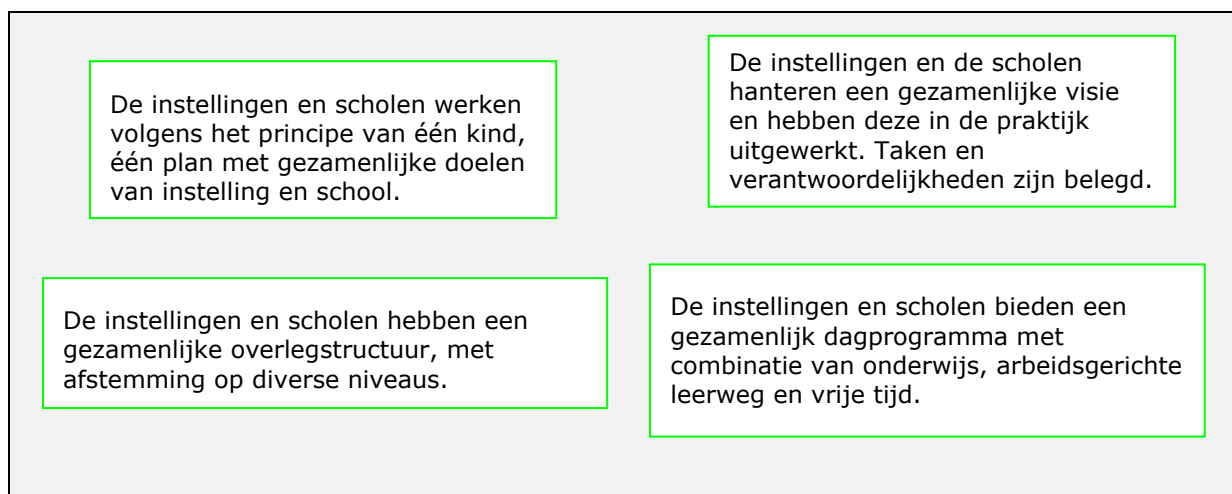
De thema's behandeling en ketensamenwerking zijn in het toetsingskader¹⁴ uitgewerkt in de volgende thema's:

- *Planmatigheid*, omdat de behandeling vanuit een gezamenlijke visie en een gezamenlijke planningscyclus moet plaatsvinden;
- *Perspectief*, omdat het perspectief van de jongere bepalend moet zijn voor de behandeling en het gehele traject;
- *Resultaat*, omdat de behandeling moet leiden tot resultaat en moet aansluiten op het vervolg van het traject.

Alle instellingen en scholen hebben als eindoordeel een voldoende (tabel 8). Dit betekent echter niet dat zij ook op alle afzonderlijke criteria uit het toetsingskader een voldoende hebben behaald. Vrijwel alle instellingen en scholen hebben van de inspecties één of meer verbeterpunten meegekregen tijdens het toezicht stap 3. Hieronder volgen kort de belangrijkste bevindingen over het behandeltraject per thema. Ter illustratie gevolgd door groenomlijnde vakjes met goede voorbeelden die de inspecties hebben gezien en roodomlijnde vakjes met wat nog verbeterd moet worden.¹⁵ De instellingen en scholen hebben de aanbeveling gekregen de verbeterpunten binnen zes maanden door te voeren.

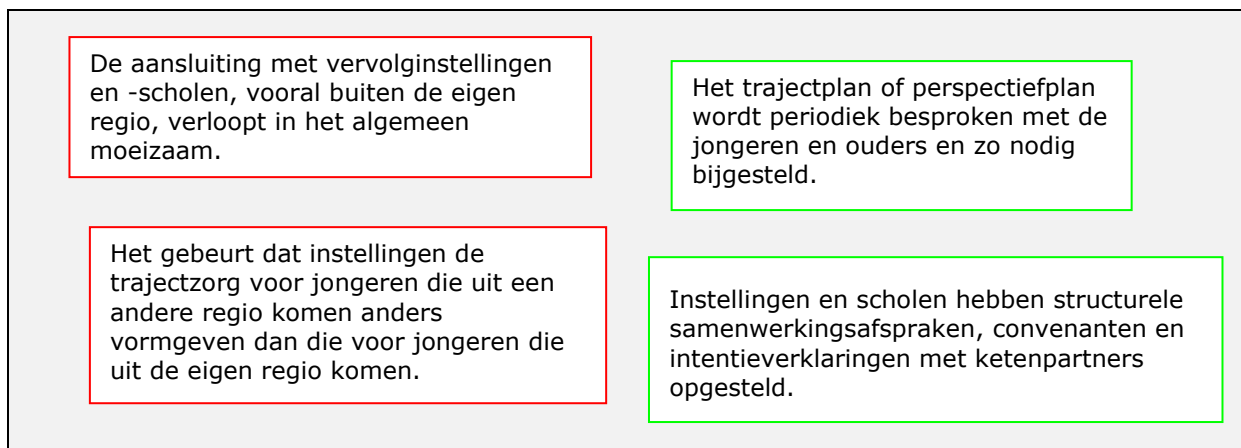
Thema planmatigheid

De instellingen en scholen hebben allemaal een gezamenlijke visie op de behandeling en het onderwijs geformuleerd en deze in de praktijk uitgewerkt. Het merendeel van de instellingen en scholen organiseert samen de behandeling van de jongeren aan de hand van een trajectplan of perspectiefplan. Zij doen dit cyclisch, dat wil zeggen dat zij de behandeling evalueren en waar nodig bijstellen. De instellingen en scholen organiseren de samenwerking met ketenpartners.

¹⁴ Het volledige toetsingskader stap 3 staat in bijlage 2.

¹⁵ Voor een overzicht van de scores per instelling/school per criterium, zie bijlage 3.

Thema perspectief

Het merendeel van de instellingen en scholen stelt een gezamenlijk trajectplan of perspectiefplan op met daarin behandeldoelen voor de jongere in de instelling en doelen voor het onderwijs. In meer dan de helft van de instellingen duurt het te lang voordat het perspectief voor de jongere duidelijk is: wat volgt na de jeugdzorg^{PLUS} en hoe draagt de behandeling daaraan bij? Bij het eerste trajectplan, na vier tot zes weken, moet al direct en expliciet bekend zijn wat het perspectief is. Als het perspectief duidelijk is, heeft dat een positief effect op de motivatie van de jongeren en kunnen jongeren zo spoedig mogelijk aangemeld worden voor een vervolgplek en/of vervolgonderwijs. Hierdoor is er ook minder last van eventuele wachtlijsten.

Het is voor het perspectief van de jongeren van belang dat behandeling en onderwijs direct starten na plaatsing van de jongeren. Onder direct starten verstaan de inspecties dat uiterlijk op de tweede werkdag na de plaatsing het onderwijs van de jongere van start gaat. De meeste instellingen en scholen voor jeugdzorg^{PLUS} slagen hier in. Ongeveer een derde lukt het niet om direct te starten met onderwijs. Ook komt het voor dat noodzakelijke individuele behandeling door wachtlijsten binnen de instelling niet snel genoeg kan starten.

In alle instellingen en scholen hebben de jongeren zicht op de voortgang van hun behandeling en onderwijs. Zij weten dit door middel van bijvoorbeeld de dagelijkse fasekaarten op de groep en op school, gesprekken met mentoren of docenten en de voortgangsbesprekingen over het trajectplan. Het gezin waar de jongere uit komt wordt doorgaans voldoende bij de behandeling en het onderwijs betrokken. De inhoudelijke afstemming tussen de mentoren van de instelling en de school met de jongere vraagt om meer aandacht. Dit in de opvatting van de inspecties belangrijke aspect van de behandeling heeft veelal een sterk ad-hockarakter of wordt bepaald door de organisatorische (on)mogelijkheden. Het is absoluut noodzakelijk dat dit overleg structureel ingebed en inhoudelijk versterkt wordt.

Thema resultaat

Instellingen en scholen werken gericht met de jongeren aan de gestelde doelen en evalueren tussentijds of gestelde doelen worden behaald. De instellingen werken sinds 2012 met de Monitor JeugdzorgPlus om meer inzicht te krijgen in de omvang en samenstelling van de doelgroep, de aard en duur van de begeleiding en behandeling en het resultaat van de begeleiding en de behandeling. De bedoeling is om periodiek een landelijke rapportage te maken over de uitkomsten van de Monitor JeugdzorgPlus. Hier wordt aan gewerkt (zie hoofdstuk 4), maar tijdens het toezicht van de inspecties zijn de resultaten niet of nauwelijks beschikbaar.

Het merendeel van de instellingen en scholen zet zich voldoende in om te komen tot een goede aansluiting met de vervolgzorg en het vervolgonderwijs voor de jongere. De inspecties hebben zich voor wat betreft het resultaat van het behandeltraject beperkt tot een inspanningsverplichting voor instellingen en scholen, omdat het resultaat mede afhangt van vervolginstellingen waar zij

maar beperkt invloed op kunnen uitoefenen. In de praktijk blijkt de aansluiting met vervolginstellingen en vervolgscholen regelmatig een knelpunt. Hier komen de inspecties hierna en in hoofdstuk 4 op terug.

Binnen de meeste instellingen halen jongeren de doelen van behandeling en onderwijs en komt het vastgestelde perspectief (wonen, dagbesteding/onderwijs en vrije tijd) uit.

Meerdere instellingen hebben er geen zicht op hoe het na vertrek van jongeren met hen gaat. Dit is nodig om het resultaat van de behandeling en onderwijs in kaart te brengen.

Er zijn enkele instellingen en scholen die de jongeren tot anderhalf jaar of twee jaar na uitstroom monitoren en daarnaast een follow-up onderzoek uitvoeren.

De kinderrechter houdt binnen een aantal instellingen zitting over de verlenging van de machtiging gesloten jeugdzorg.

Scholen bieden jongeren de mogelijkheid toe te werken naar een diploma of certificaten, ondanks de korte verblijfsduur.

Het merendeel van de instellingen zet zich voldoende in om te komen tot een goede aansluiting met een vervolginstelling en een vervolgschool.
Knelpunten zijn er ook zeker op dit punt (zie hieronder).

Instellingen en scholen bedenken goede manieren om de overstap van jongeren naar een vervolginstelling of vervolgschool zo goed mogelijk te laten verlopen (proefplaatsingen met terugkeergarantie, open leercentrum ter voorbereiding op een ROC, wenmomenten, klassikaal onderwijs, et cetera).

De samenwerking met vervolginstellingen en vervolgscholen hangt nog te veel af van individuele medewerkers en hun contacten.

Resterende verbeter- en knelpunten na stap 3

De inspecties hebben tijdens de uitvoering van het toezicht stap 3 een aantal verbeterpunten geconstateerd die rechtstreeks voortkomen uit de toetsing van de criteria uit het toetsingskader. Daarnaast zijn tijdens het toezicht een aantal specifieke knelpunten naar voren gekomen, die een effectieve uitvoering van behandeltrajecten van jongeren belemmeren.

Verbeterpunten

Voor de instellingen en de scholen zien de inspecties de volgende verbeterpunten:

1. Verdere verbeteringen op basis van het toetsingskader stap 3 zijn mogelijk;
2. Uitkomsten Monitor JeugdzorgPlus zijn niet of nauwelijks beschikbaar.

Ad 1: Verdere verbeteringen op basis van het toetsingskader stap 3 zijn mogelijk
Vrijwel alle instellingen en scholen hebben van de inspecties één of meer punten ter verbetering meegekregen tijdens het toezicht stap 3.

Ad 2: Uitkomsten Monitor JeugdzorgPlus zijn niet of nauwelijks beschikbaar
De instellingen voor jeugdzorg^{PLUS} hebben in hun streefbeeld opgenomen dat zij bij alle trajecten de effectiviteit zullen meten, de methodes gaan evalueren en waar nodig zullen bijsturen. Dit laatste is met de Monitor JeugdzorgPlus opgestart (zie thema resultaat).
Tijdens de toezichten van de inspecties beschikten de instellingen en scholen niet of nauwelijks over de uitkomsten van de Monitor JeugdzorgPlus. Ook was er geen recente landelijke rapportage beschikbaar. De instellingen en de scholen hebben dan ook nog geen verbeteringen kunnen doorvoeren op basis van uitkomsten uit deze monitor. Inzicht in resultaten is belangrijk om te zien of de instellingen en de scholen de juiste dingen doen en deze goed doen. Instellingen en scholen werken om resultaat te bereiken en het behandelproces is helder, maar levert het ook de gewenste resultaten voor de jongeren op? Zitten jongeren na verblijf in de jeugdzorg^{PLUS} op een voor hen goede plek en hoe is dat na een half jaar?¹⁶ Krijgen ze dan nog steeds de juiste ondersteuning en begeleiding? Dit is een onderdeel van het streefbeeld waarop de sector jeugdzorg^{PLUS} in de komende periode antwoorden moet geven.

Knelpunten

De inspecties signaleren drie belangrijke knelpunten:

1. Doorstroming in de keten kent belemmeringen;
2. Voor sommige groepen jongeren is minder maatwerk in de verblijfsduur mogelijk;
3. Kwaliteit onderwijsaanbod is kwetsbaar.

Ad 1: Doorstroming in de keten kent belemmeringen

De inspecties hebben geconstateerd dat er ondanks de inspanningen van de instellingen en de scholen regelmatig geen sprake is van continuïteit van het zorgtraject, waarbij de jongere na zijn

---

¹⁶ De Monitor JeugdzorgPlus kent drie meetmomenten: start verblijf (T1), einde verblijf (T2) en een half jaar na vertrek (T3).

verblijf in een instelling voor jeugdzorg^{PLUS} zonder tijdverlies kan doorstromen naar de meest passend geachte verblijfplaats en onderwijssituatie. Alle instellingen noemen hier praktijkvoorbeelden van. Wanneer jongeren niet aansluitend kunnen doorstromen naar een vervolginstelling of vervolgonderwijs is er een groter risico dat zij terugvallen en resultaten van de behandeling verloren gaan. Een goede doorstroming heeft een positief effect op de jongeren en op de effectiviteit van hun behandeling. Tijdens het toezicht kwam een aantal oorzaken voor deze belemmeringen naar voren.

Voor belemmeringen in de doorstroming naar vervolginstellingen zijn dat de volgende oorzaken:

- Er bestaan wachtlijsten voor (open) residentiële vervolgplekken voor jongeren met een complexe problematiek. Eén van de oorzaken hiervan is afbouw van residentiële voorzieningen door jeugdzorginstellingen in het kader van de transitie van de jeugdzorg. Verder zijn vervolginstellingen terughoudend om jongeren afkomstig uit een instelling voor jeugdzorg^{PLUS} een plek te bieden.
- Aansluiting met de (jeugd-)GGZ is lastig. In het eerste tussenbericht in 2009 gaf de Inspectie Jeugdzorg al aan dat deze aansluiting vaak problematisch verloopt. GGZ-instellingen vonden jongeren uit de jeugdzorg^{PLUS} die psychiatrische zorg nodig hadden vaak te ingewikkeld vanwege hun zware gedragsproblemen. Ook nu, vijf jaar later, is dit nog steeds een knelpunt. Instellingen noemen als voorbeeld jongeren met een autistische stoornis in combinatie met agressieproblematiek. Deze jongeren vallen tussen de psychiatrie en jeugdzorg in en zijn vaak moeilijk door te plaatsen. In het nieuwe jeugdzorgstelsel per 1 januari 2015 is de jeugd-GGZ net als jeugdzorg^{PLUS} een vorm van jeugdhulp. De verwachting is dat dit tot minder problemen leidt in de aansluiting.
- Instellingen krijgen, ondanks dat dit het uitgangspunt is, niet alleen jongeren uit hun eigen regio geplaatst. Voor een instelling is het al complex om met de vervolginstellingen in de nabijheid van de instelling afspraken te maken, met vervolginstellingen buiten de regio is dit nog lastiger.
- Jongeren kunnen totdat zij 18 jaar worden verblijven in een instelling voor jeugdzorg^{PLUS}. Daarna verloopt de machtiging gesloten jeugdzorg en is dit niet langer mogelijk. Voor veel jongeren die 18 jaar worden en de instelling voor jeugdzorg^{PLUS} moeten verlaten, is de stap vanuit de gesloten behandeling naar trajecten voor 18+ jongeren (zoals een kamertrainingscentrum) te groot. Verder vormen jongeren die al bijna 18 jaar zijn wanneer zij in de jeugdzorg^{PLUS} starten een moeilijk te motiveren groep. Over het algemeen boeken deze jongeren volgens de instellingen minder vooruitgang in de jeugdzorg^{PLUS} dan andere jongeren.

Voor belemmeringen in de doorstroming naar vervolgscholen zijn dat de volgende oorzaken:

- De scholen van de jeugdzorg^{PLUS} instellingen hebben met veel scholen buiten de instelling geen samenwerkingsovereenkomst om leerlingen toe te laten. Vervolgscholen zien jongeren uit jeugdzorg^{PLUS} als mogelijke probleemleerlingen en werpen soms belemmeringen op bij de toelating. Reguliere scholen voor voortgezet onderwijs of ROC's willen jongeren geregeld niet opnemen op basis van hun dossier. Ook scholen voor voortgezet speciaal onderwijs zijn soms terughoudend.

- Samenwerking met omliggende scholen is hier en daar wel opgestart, maar er is zeker geen sprake van structurele samenwerking met omringende scholen met als doel een passend aanbod voor de jongeren te realiseren. Interne scholen kunnen niet of nauwelijks gebruik maken van het aanbod van het reguliere onderwijs tijdens de behandeling. Ook scholen met overwegend licht verstandelijk beperkte jongeren hebben moeite om een passend onderwijsaanbod te bieden, waarbij met name de beperktheid van praktijkvakken in goed geoutilleerde lokalen opvalt.
- De scholen hebben net als de instellingen niet alleen te maken met jongeren uit de eigen regio. Voor een school is het al complex om met de vervolgscholen in de nabijheid van de instelling afspraken te maken, met vervolgscholen buiten de regio is dit nog lastiger. Scholen die jongeren uit de directe omgeving geplaatst krijgen, hebben meer mogelijkheden om een netwerk met de scholen op te bouwen of de samenwerking met de school van herkomst te continueren.
- Onderwijsregelgeving, zoals instroomdata voor het MBO, het moment van het schooljaar of niet aansluitende leerroutes, maken de aansluiting kwetsbaar. Daarbij speelt ook dat het moment waarop de machtiging gesloten jeugdzorg afloopt vaak niet strookt met het ritme van een schooljaar.
- Scholen in jeugdzorg^{PLUS} (met kleine klassen) proberen de jongeren op de meer grootschalige vervolgscholen voor te bereiden, maar de jongeren kunnen op de meer grootschalige vervolgscholen niet altijd de begeleiding krijgen die zij nodig hebben.

De mate waarin de instellingen en scholen last hebben van de knelpunten verschilt. Instellingen en scholen die onderdeel zijn van een groter samenwerkingsverband van verschillende voorzieningen, zorgvormen en onderwijsvormen lijken de doorstroming beter te kunnen realiseren.

Ad 2: Voor sommige groepen jongeren is minder maatwerk in de verblijfsduur mogelijk. Het uitgangspunt is dat jongeren zo kort als mogelijk in een instelling voor jeugdzorg^{PLUS} verblijven. Kinderrechters geven in toenemende mate machtigingen gesloten jeugdzorg voor een kortere periode af. Vanuit de instellingen komt naar voren dat het verblijf in een instelling voor jeugdzorg^{PLUS} voor sommige groepen jongeren te kort is. Zij noemen bijvoorbeeld de licht verstandelijk beperkte jongeren. Deze jongeren hebben door hun beperkingen soms meer tijd nodig om hun doelen te behalen en om voorbereid te worden op een minder gestructureerde en veilige vervolgsituatie. Verder noemen zij de minderjarige meisjes die slachtoffer zijn van binnenlandse mensenhandel (ook wel aangeduid als meisjes met loverboyproblematiek). De Nationaal rapporteur mensenhandel en seksueel geweld tegen kinderen heeft in 2013 eveneens gewezen op het belang van een veilige opvang voor deze groep.¹⁷ Om de benodigde verblijfsduur goed in kaart te brengen zijn resultaatmetingen zoals de Monitor JeugdzorgPlus van groot belang. Wanneer duidelijk in beeld is hoe het met deze specifieke groepen na uitstroom uit de jeugdzorg^{PLUS} gaat, kunnen er specifieke maatregelen worden ingezet.

---

¹⁷ Negende rapportage van de Nationaal rapporteur mensenhandel en seksueel geweld tegen kinderen, Den Haag september 2013.

Ad 3: Kwaliteit onderwijsaanbod is kwetsbaar

De diversiteit van de jongeren in jeugdzorg^{PLUS} instellingen is van grote invloed op de inhoud van het onderwijsprogramma. Scholen hebben geen enkele invloed op de samenstelling van de leerlingpopulatie die wordt geplaatst. Hierdoor zijn ze veelal niet in staat om de klassen samen te stellen op basis van het gemeenschappelijke onderwijsniveau, waardoor leerkrachten binnen één vak op verschillende niveaus les moeten kunnen geven. Voor veel scholen zijn de gegevens van de school van herkomst voor opname niet of niet tijdig beschikbaar. Vaak wordt dit opgelost door interne toetsing van het mogelijke onderwijsniveau. Ook voor de leerlingen die lang niet naar school zijn gegaan, moeten scholen in korte tijd een beginniveau vaststellen. Hoewel scholen streven naar een breed aanbod, is dit niet altijd te realiseren, zeker waar het de praktijkvakken betreft. Ook jongeren met een niveau hoger dan het VMBO theoretische leerweg krijgen niet altijd het juiste aanbod. Dit is zeker een risico wanneer jongeren in een examentraject zitten en het aanbod niet aansluit bij de school van herkomst. Dit, naast de wisselende en soms onvoorspelbare verblijfsduur van jongeren binnen een school voor jeugdzorg^{PLUS}, maakt de kwaliteit van het onderwijs kwetsbaar.

4 Terug- en vooruitblik

In dit hoofdstuk geven de inspecties een beschouwing op basis van zes jaar toezicht op de sector jeugdzorg^{PLUS}. Zij kijken terug op het toezicht, de resultaten die zijn bereikt en de verbeteringen die noodzakelijk zijn. In aansluiting daarop blikken de inspecties vooruit op de komende periode van transitie en transformatie en geven de inspecties hun verwachtingen weer.

Terugblik

Positieve resultaten toezicht

De afgelopen zes jaar hebben de inspecties Jeugdzorg, Gezondheidszorg en Onderwijs intensief toezicht gehouden op de sector jeugdzorg^{PLUS}. De inspecties hebben hun toezicht ontwikkeld tot een integraal toezicht vanuit een gezamenlijk kindperspectief, met een gezamenlijk toetsingskader en gezamenlijke oordelen. Werd het toezicht in de eerste stap alleen uitgevoerd door de Inspectie Jeugdzorg, in de tweede en derde stap kwamen daar de Inspectie van het Onderwijs en de Inspectie voor de Gezondheidszorg bij. In totaal voerden de inspecties zeventig toezichten uit in de afgelopen zes jaar.

Tabel 9 Aantal toezichten 2008-2014

Toezicht	Aantal bezochte instellingen
Entreetoets (IJZ)	6
-Hertoets	1
Verkorte entreetoets (IJZ)	5
-Hertoets	1
Stap 1 (IJZ)	13
-Hertoets	5
Stap 2 (IJZ, IvhO)	17
-Hertoets	6
Stap 3 (IJZ, IvhO, IGZ)	15
-Hertoets	1
Totaal	70

De inspecties hebben er vanuit hun rol intensief aan gewerkt om de instellingen te stimuleren dat ze voldoen aan hun streefbeeld en kwaliteitsnormen. Mede door het gezamenlijke toezicht heeft de nog jonge sector jeugdzorg^{PLUS} zich in de afgelopen zes jaar verder versterkt en leveren de instellingen en scholen gezamenlijk steeds meer de zorg en het onderwijs die bij de start in 2008 beoogd werden. De inspecties hebben veel aandacht besteed aan het ontwikkelen van de juiste toetsingskaders voor de drie stappen van het stapsgewijze toezicht. Hierbij werd de sector jeugdzorg^{PLUS} steeds actief betrokken. Het merendeel van de instellingen werkte mee aan de

totstandkoming van de toetsingskaders. De instellingen en de scholen hebben zich de toetsingskaders eigen gemaakt en werkten vervolgens hard om aan de gestelde eisen in de toetsingskaders te voldoen.

Na het opstellen van een toetsingskader volgden één- of meerdaagse toezichten met meerdere inspecteurs. De toezichten werden bij alle instellingen en scholen op dezelfde manier uitgevoerd. De inspecties maakten de data bij de instellingen en scholen bekend. Binnen het programma waren onderdelen onverwacht. De inspecties selecteerden in de drie stappen de te onderzoeken dossiers en in stap 2 de te interviewen groepsleiders. Na het toezicht volgden uitgebreide rapporten per instelling. Op het moment dat de inspecties het oordeel 'onvoldoende' aan een instelling gaven, moest de betreffende instelling binnen een aangegeven termijn verbeteringen aanbrengen, waarna de inspecties een hertoets uitvoerden. In een enkel geval heeft de Inspectie Jeugdzorg een instelling onder verscherpt toezicht geplaatst. Deze aanpak bleek effectief; de inspecties troffen bij de hertoetsen zonder uitzondering substantiële verbeteringen bij de instellingen aan.

Uiteraard blijven de inspecties Jeugdzorg, Gezondheidszorg en Onderwijs, ook nu het stapsgewijze toezicht is afgerond, samenwerken in het toezicht op de sector jeugdzorg^{PLUS}.

Positieve resultaten jeugdzorg^{PLUS}

Het stapsgewijze toezicht en de strategie van de instellingen voor jeugdzorg^{PLUS} om in drie stadia de eigen kwaliteitsnormen te halen heeft gewerkt. De inspecties hebben vanaf de start in 2008 steeds een lerende sector gezien. De instellingen en scholen hebben hard gewerkt, van elkaar geleerd en er is veel bereikt. De instellingen en scholen hebben zich in de afgelopen zes jaar duidelijk versterkt en het beeld van de inspecties over de sector is steeds positiever geworden. Waren de uitkomsten van de eerste toetsen in stap 1 en stap 2 nog regelmatig onvoldoende, bij stap 3 was het eindoordeel van de inspecties over vrijwel alle instellingen en scholen al bij de eerste toets voldoende. De jongeren die gesloten worden geplaatst krijgen in toenemende mate een adequate en geïntegreerde behandeling van de instellingen en de scholen.

De inspecties hebben een aantal nieuwe jeugdzorg^{PLUS} instellingen gezien dat in de eerste periode moeite had om de vereiste kwaliteit van zorg te leveren. Het werken met deze jongeren bleek zwaar en ingewikkeld. Deze vorm van jeugdzorg vereist ervaren en op elkaar ingespeelde medewerkers en dat kostte de instellingen de nodige tijd. Maar ook deze instellingen is het met extra inzet en met toezicht van de inspecties gelukt om tot een goede kwaliteit van zorg voor de jongeren te komen.

Binnen de sector jeugdzorg^{PLUS} is gezamenlijkheid nu de norm. Instelling en school waren gescheiden werelden toen het toezicht van start ging. Maar het wordt binnen de sector jeugdzorg^{PLUS} inmiddels alom omarmd dat de behandeling gezamenlijk door de instellingen en het onderwijs moet worden vormgegeven. Jongeren krijgen een individuele behandeling en instellingen bieden maatwerk bij onder andere het toepassen van vrijheidsbeperkende

maatregelen, het inzetten van verlof en het inzetten van onderdelen van het dagprogramma. Dit zijn belangrijke successen en de kwaliteit van zorg is daarmee duidelijk toegenomen.

De instellingen voor jeugdzorg^{PLUS} hebben de meeste onderdelen uit het streefbeeld gerealiseerd. De inspecties complimenteren de instellingen hiermee. Aanvankelijk kwam het voor dat jongeren meer dan twee jaar in een instelling verbleven, maar inmiddels is de behandeling voor de meeste jongeren zo kort als mogelijk en zo intensief als nodig. De verblijfsduur voor jongeren bedraagt nu veelal een half jaar tot een jaar. En de instellingen werken er hard aan om de verblijfsduur nog verder terug te brengen, voor sommige groepen jongeren tot een periode van maximaal zes weken. Behandelmethoden zijn ontwikkeld, medewerkers zijn opgeleid, gezinnen worden betrokken bij de behandeling en onderwijs en arbeidstoeleiding hebben een belangrijke rol. Jongeren worden door de instellingen voor jeugdzorg^{PLUS} binnen de trajectaanpak voorbereid op een vervolgstap richting een zo zelfstandig mogelijk leven buiten de geslotenheid.

In de afgelopen zes jaar is gebleken dat de sector jeugdzorg^{PLUS} in staat is om zich te ontwikkelen en mee te bewegen met externe veranderingen. De inspecties zijn van oordeel dat de jeugdzorg^{PLUS} instellingen en de scholen aan jongeren die in de toekomst een zwaardere vorm van gespecialiseerde jeugdhulp nodig hebben adequate zorg en onderwijs kunnen bieden.

Resterende verbeter- en knelpunten

Om deze positieve trend voort te kunnen zetten is het van belang dat in de komende periode de resterende verbeterpunten worden aangepakt en de knelpunten worden opgelost. Dit zijn met name verbeter- en knelpunten die in stap 3 van het stapsgewijze toezicht naar voren zijn gekomen. De instellingen en scholen hebben de verbeterpunten uit de eerdere stappen van het stapsgewijze toezicht (entreetoets, stap 1 en stap 2) aangepakt. Dit hebben de inspecties tijdens de hertoetsen van de desbetreffende stappen vastgesteld.

In hoofdstuk 3 hebben de inspecties aangegeven welke verbeter- en knelpunten zij constateerden vanuit de derde stap van hun toezicht:

➤ Verbeterpunten:

- Verdere verbeteringen op basis van het toetsingskader stap 3 zijn mogelijk.
- Uitkomsten Monitor JeugdzorgPlus zijn niet of nauwelijks beschikbaar.

➤ Knelpunten:

- Doorstroming in de keten kent belemmeringen.
- Voor sommige groepen jongeren is minder maatwerk mogelijk in de verblijfsduur.
- Kwaliteit onderwijsaanbod is kwetsbaar.

Ten aanzien van de Monitor JeugdzorgPlus heeft Jeugdzorg Nederland aangegeven dat sinds eind juli 2014 de eerste data en rapportages beschikbaar zijn. Deze zijn echter nog beperkt en de sector jeugdzorg^{PLUS} voert verdiepend onderzoek uit om de kwaliteit van deze data en rapportages

te verbeteren en om de data en rapportages verder uit te breiden.¹⁸ Daarnaast werkt de sector aan de implementatie van een typeringsmodel jeugdzorg^{PLUS} waarmee de jongeren binnen de instellingen voor jeugdzorg^{PLUS} worden getypeerd. Het streven is om hiermee inzicht te verkrijgen in welke behandeling bij welk type jongere het meeste resultaat oplevert.

Vooruitblik

Transitie en transformatie

Het voortzetten van de positieve trend, het aanpakken van verbeterpunten en het oplossen van knelpunten zal moeten plaatsvinden in de komende periode van transitie en transformatie van de jeugdhulp.

De uitvoering van de jeugdzorg^{PLUS} valt vanaf 1 januari 2015 onder verantwoordelijkheid van de gemeenten. Voor de gemeenten is jeugdzorg^{PLUS} een kostbare variant van jeugdhulp. De gemeenten moeten voor een aanbod van jeugdzorg^{PLUS} zorgen en deze vorm van gespecialiseerde jeugdhulp inkopen bij instellingen. Er is straks voor gemeenten een 'leveringsplicht', zodra de rechter een machtiging gesloten jeugdzorg heeft afgegeven.

De transitie naar een nieuw jeugdzorgstelsel betekent een onzekere situatie voor de instellingen en de scholen in de sector jeugdzorg^{PLUS}. Instellingen moeten door gemeenten gecontracteerd gaan worden. Ook de interne scholen zijn hiervan afhankelijk. De instellingen komen verschillend aan bod in de regionale transitie arrangementen. Op het moment van het opstellen van deze eindrapportage is nog niet duidelijk hoe dat precies uitpakt voor de verschillende instellingen en scholen.

Andere ontwikkelingen waren al gaande en zetten zich voort. In de sector jeugdzorg^{PLUS} vindt capaciteitsreductie plaats, met name door de kortere verblijfsduur van de jongeren binnen de instellingen. Ook vinden fusies onder instellingen plaats. Verder zijn er instellingen die naast de plaatsing van jongeren met een machtiging gesloten jeugdzorg, plaats (gaan) bieden aan jongeren met een AWBZ-indicatie. Breder gezien is de ontwikkeling zichtbaar dat jeugdzorginstellingen in het kader van de transitie en transformatie hun residentiële voorzieningen afbouwen en zich meer richten op ambulante hulpvormen.

Met de nieuwe Jeugdwet wordt beoogd knelpunten in de jeugdzorg op te lossen en wordt het stelsel ingrijpend gewijzigd. De stelselwijziging is geen doel, maar een middel om een concrete omslag (transformatie) in de zorg voor jeugd te realiseren.

---

¹⁸ De Monitor JeugdzorgPlus kent drie meetmomenten: start verblijf (T1), einde verblijf (T2) en een half jaar na vertrek (T3). Tijdens het opstellen van deze rapportage zijn alleen data van T1 en T2 beschikbaar. Voor T3 is een vragenlijst ontwikkeld en uitgezet bij twee pilotinstellingen.

Doelen van de transformatie

- Meer preventie, meer eigen verantwoordelijkheid, meer benutten van 'eigen' kracht en het sociale netwerk van kinderen en hun ouder.
- Kinderen en jongeren naar vermogen mee laten doen, laten participeren.
- Sneller jeugdhulp op maat, dicht bij huis, om zo het beroep op gespecialiseerde zorg te verminderen.
- Betere samenwerking rond gezinnen: 1-gezin, 1-plan, 1-regisseur.
- Meer ruimte voor professionals, door de regeldruk serieus terug te dringen.
- Passend onderwijs voor *alle* leerlingen in een regio om daarmee schooluitval en thuiszitten te voorkomen.

Bron: Factsheet Jeugdwet. Naar goede jeugdhulp die ons past.

Ondanks deze transformatiedoelen en het streven om het beroep op gespecialiseerde jeugdhulp te verminderen, zullen er ook na 1 januari 2015 jongeren zijn die een zwaardere vorm van gespecialiseerde jeugdhulp of een langduriger gesloten plaatsing nodig hebben. Jeugdzorg^{PLUS} zal nodig blijven zowel aan de voorkant in de vorm van een beperkte crisisplaatsing of time-out als aan de achterkant als 'ultimum remedium'.

Verwachtingen inspecties

De inspecties verwachten in de komende periode van de instellingen en scholen voor jeugdzorg^{PLUS}:

- dat zij verdere verbeteringen op basis van het toetsingskader stap 3 doorvoeren;
- dat zij er in overleg met Jeugdzorg Nederland voor zorgen dat de Monitor JeugdzorgPlus op korte termijn bruikbare uitkomsten oplevert, op basis waarvan zij verdere verbeteringen doorvoeren;
- dat zij zich blijven inspannen en blijven investeren om de geconstateerde knelpunten op te lossen. Dit betekent dat instellingen en scholen gezamenlijk zorgen voor continuïteit in het zorgtraject, waarbij de jongere na zijn verblijf in een instelling voor jeugdzorg^{PLUS} zonder tijdverlies kan doorstromen naar de meest passend geachte verblijfplaats en onderwijssituatie. Netwerken moeten daarbij minder afhankelijk zijn van individuele contacten en inspanningen, maar gericht zijn op blijvende structuren. Voor het onderwijs zijn de samenwerkingsverbanden Passend Onderwijs hiervoor een logische structuur, waarbij de zorgplicht perspectief biedt voor de individuele jongere. Scholen in het samenwerkingsverband moeten alle leerlingen een passend onderwijsaanbod bieden.

De inspecties verwachten van de colleges van burgemeester en wethouders dat zij de geconstateerde knelpunten helpen op te lossen, zodat de positieve trend in de sector jeugdzorg^{PLUS} zich kan voortzetten. Dit betekent onder andere:

- dat zij bij het vormgeven van de jeugdhulp in hun gemeenten ervoor zorgen dat er passend aanbod beschikbaar is van deze vorm van gespecialiseerde jeugdhulp als onderdeel van het brede pakket aan jeugdhulp;
- dat zij, passend binnen één van de doelen van de transformatie dat er sprake moet zijn van 1-gezin, 1-plan en 1-regisseur, ervoor zorg dragen dat de aansluiting tussen de zorg voor jongeren voorafgaand aan jeugdzorg^{PLUS}, binnen een instelling voor jeugdzorg^{PLUS} en

aansluitend aan jeugdzorg^{PLUS} (waaronder ook de aansluiting met de jeugd-GGZ en de zorg voor jongeren met een lichte verstandelijke beperking) geborgd is;

- dat zij erop toezien dat de vereiste verbinding tussen de gespecialiseerde jeugdhulp in de vorm van jeugdzorg^{PLUS} en het (vervolg)onderwijs onderdeel uitmaakt van de ondersteuningsplannen van de samenwerkingsverbanden Passend Onderwijs.

De inspecties verwachten van de bewindslieden van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) en van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW):

- dat zij stimuleren en erop toezien dat de verbeterpunten worden aangepakt, de knelpunten worden opgelost en dat zij gemeenten, instellingen en scholen erop aanspreken op het moment dat dit onvoldoende gebeurt.

De inspecties geven de bewindslieden van Volksgezondheid, Welzijn en Sport daarbij in overweging een gerichte uitvraag te doen in de beleidsmonitor voor de Jeugdwet door in de monitor specifiek aandacht te besteden aan een adequate doorstroming van jongeren vanuit jeugdzorg^{PLUS} naar andere voorzieningen voor jeugdhulp, in het bijzonder de jeugd-GGZ en de zorg voor jongeren met een lichte verstandelijke beperking.

De inspecties volgen of de instellingen en de scholen tot voldoende verbeteringen op basis van het toetsingskader stap 3 komen. Daarnaast zijn de inspecties voornemens om in 2015 een onderzoek op stelselniveau uit te voeren. Hierbij zal beoordeeld worden of er voldoende samenwerking tot stand komt tussen de verschillende organisaties om de jongeren voldoende en blijvend perspectief te bieden.

Bijlage 1 Toezicht stap 3

Vraagstelling

De inspecties hebben de volgende vraagstelling voor het onderzoek stap 3 geformuleerd:

Krijgen de jongeren een toereikend behandeltraject in de instellingen en scholen voor jeugdzorg^{PLUS}?

Toetsingskader

De verwachtingen van de inspecties in het toetsingskader zijn gebaseerd op de in 2008 ontwikkelde 'veldnormen', het Kwaliteitskader Gesloten Jeugdzorg. Omdat het deels open normen betreft, hebben de inspecties zich laten inspireren door:

- het boek "JeugdzorgPlus Trajectzorg voor jeugdigen met ernstige gedragsproblemen. Een quick scan van de literatuur"¹⁹;
- een bijeenkomst met deskundigen uit de wetenschap in april 2012 om te bepalen wat de belangrijkste thema's en criteria (en indicatoren) zijn;
- een werkbijeenkomst waarvoor alle instellingen en scholen zijn uitgenodigd in mei 2012 om de indicatoren te bepalen en nader in te vullen tot 'waaraan zie je dit in de praktijk'.

Tot slot zijn in september 2012 vertegenwoordigers van instellingen en scholen uitgenodigd om te reageren op het toetsingskader en de daarin opgenomen paragraaf 'wijze van beoordelen'.

Toen de inspecties na de drie raadplegingen het toetsingskader hadden vastgesteld, ontwikkelden zij de instrumenten voor het toezicht. In een pilot in november 2012 zijn het toetsingskader en de instrumenten getest en waar nodig aangepast. Daarna volgde uitvoering van het praktijkonderzoek in de instellingen en scholen.

Uitvoering toezicht

De inspecties voerden het toezicht uit in 2013 en 2014 bij *alle* bestaande instellingen en interne scholen voor jeugdzorg^{PLUS} waar het toezicht stap 1 en stap 2 was afgerond. Bij instellingen met meerdere vestigingen beperkten de inspecties zich in principe tot uitvoering van het praktijkonderzoek in één vestiging, waarbij de inspecties streefden naar toetsing van de vestiging die zij in stap 2 niet bezocht hadden.

---

¹⁹ Onder redactie van Leonieke Boendermaker, 2011.

Het onderzoek is achtereenvolgens uitgevoerd bij:

- Bijzonder Jeugdwerk Brabant en VSO de Korenaer,
- Icarus en SOVSO Sint Jozef,
- Transferium Jeugdzorg en De Spinaker,
- Wilster en VSO Portalis,
- Hoenderloo Groep, Kop van Deelen en het Hoenderloo College,
- Ottho Gerhard Heldring Stichting en De Brouwerij,
- Almata Ossendrecht en Almata Onderwijs,
- Horizon, locatie Anker en Scholengemeenschap Harreveld, Aloysius Stichting,
- Juzt Paljas Plus, Lievenshove en het Warande College, stichting Het Driespan,
- LSG Rentray en LSG Rentray Onderwijs,
- Behandelcentrum Woodbrookers en VSO Portalis,
- Lindendorst Almata en VSO de Sprong,
- Horizon, locatie De Vaart en het Horizon Vaart College,
- De Koppeling en Altra Onderwijs,
- Jeugdformaat/Jutters Combinatie en het Horizon Midgaard College.

Het geplande toezicht bij Horizon, locatie Alphen aan den Rijn en het Park College is geannuleerd, omdat na de zomer van 2014 geen jeugdzorg^{PLUS} jongeren meer in Alphen aan den Rijn (Rijnhove) verblijven. De capaciteit (21 jongeren) wordt verplaatst naar de locatie Rotterdam Kralingen.

Dit betekent dat er niet bij alle instellingen en scholen en bij alle locaties onderzoek is gedaan. De redenen hiervoor zijn:

- De inspecties hebben het onderzoek alleen uitgevoerd bij instellingen met een voldoende beoordeling bij stap 2; een voldoende leefklimaat is een voorwaarde voor een toereikend behandeltraject. Inmiddels, na de hertoetsen stap 2, voldeden alle tijdens het toezicht stap 2 bestaande instellingen en scholen aan deze voorwaarde.
- De inspecties hebben het onderzoek alleen uitgevoerd als de school in het kwaliteitsonderzoek van de Inspectie van het Onderwijs een basisarrangement had behaald, zie tabel 1 hieronder. Het geplande onderzoek is geschrapt als de school zwak of zeer zwak functioneerde. Een toereikend gezamenlijk behandeltraject kan volgens de inspecties per definitie niet geboden worden wanneer de kwaliteit van een van de twee pijlers (school en instelling) niet voldoende is. Bij het onderzoek stap 3 heeft dit probleem in 2013 gespeeld bij het Midgaard College (JJC). In 2014 heeft de school een basisarrangement gekregen, waarna het onderzoek alsnog heeft plaatsgevonden.
Het Schakenbosch College (Schakenbosch) had als nieuwe voorziening het kwaliteitsonderzoek nog niet ondergaan, hier had alleen nog een 0-meting van de Inspectie van het Onderwijs plaatsgevonden. In deze instelling is in 2014 de entreetoets en het toezicht stap 2 uitgevoerd.
- Bij instellingen met meerdere locaties zijn de grotere locaties onderzocht; door fusies zijn er inmiddels meer grote instellingen met meerdere locaties.

Tabel 1 Arrangementen scholen obv kwaliteitstoets Inspectie van het Onderwijs

Stand van zaken 2011

	Portalis Wilster	De Spinaker Transferium	Warande College Tender	LSG Reentry Onderwijs Eefde	OGH De Brouwerij	De Sprong Lindenhorst	Altra De Koppeling	Solleveld Den Haag JJC	St. Jozef Icarus	Parkschool Horizon Rijnhove	Hoenderloo Groep Kop van Deelen	De Lakestenen Avenir Alexandra	Almata Onderwijs
Basisarrangement		nie uw								nie uw			
Aangepast arrangement Zwak													
Aangepast arrangement Zeer Zwak													

Stand van zaken 2014

	Portalis Woodbrookers	Portalis Wilster	De Spinaker Transferium	Schakenbosch College	LSG Reentry Onderwijs Eefde	OGH De Brouwerij	De Sprong Lindenhorst Almata	Altra De Koppeling	Warande College Juzt	Midgaard College JJC	St. Jozef Icarus	Hoenderloo Groep Kop van Deelen	Horizon Vaart College	SG Harreveld Horizon Anker	De Korenaer BJ Brabant	Almata Onderwijs
Basisarrangement				nie uw												
Aangepast arrangement Zwak																
Aangepast arrangement Zeer Zwak																

Het onderzoek stap 3 op locatie bestond uit een analyse van documenten en een praktijktoets. Dit onderzoek duurde per instelling en school anderhalve dag.

Er zat een vaste volgorde in het onderzoek:

1. presentatie van instelling en school waarin zij aangaven hoe zij de trajectaanpak georganiseerd hebben, met aandacht voor de thema's uit het toetsingskader; beleid was ter inzage aanwezig;
2. analyse cliënten-/leerlingendossiers, toegelicht door gedragswetenschapper en/of behandelaar instelling en school;
3. interview met jongeren (twee rondes, totaal 14 tot 20 jongeren);
4. interview trajectbegeleiders/-regisseurs instelling en school;
5. interviews met groepsleiders/mentoren en leraren/mentoren (vier maal);
6. gesprekken met ouders;
7. onderzoek dossiers jongeren/leerlingen;
8. terugkoppeling aan de (locatie)directie.

De inspecties selecteerden tijdens het onderzoek zelf de dossiers. De medewerkers, ouders en jongeren werden door de instelling en de school geselecteerd.

Rapportage

De gezamenlijke inspecties hebben voor elke instelling en interne school een rapportage van het onderzoek geschreven. In deze rapportage spraken de inspecties op basis van de bevindingen in de instelling en in de school hun oordeel uit.

De inspecties vroegen elke instelling en school of het concept rapport feitelijke onjuistheden bevatte. Na verwerking van de reacties van de instellingen en scholen stelden de inspecties de rapportages vast. In het vastgestelde rapport namen de inspecties de verbetermaatregelen op die zij verlangen als de kwaliteit in instelling en/of school tekort schiet.

Als de inspecties de rapportages hadden vastgesteld, boden zij deze aan aan de staatssecretaris van VWS en aan de instellingen en scholen zelf. De inspecties plaatsten de vastgestelde rapporten op hun websites.

De inspecties hebben aangekondigd dat zij na het toezicht stap 3 een geaggregeerd rapport (deze eindrapportage) zouden schrijven over de resultaten van het toezicht stap 3 dat zij aanbieden aan de staatssecretaris van VWS, de minister van VWS en de minister van OCW.

Hertoetsen

In 2014 is voor het verschijnen van deze eindrapportage één hertoets uitgevoerd. Overig vervolgtoezicht volgt in de periode hierna.

Bijlage 2 Toetsingskader toezicht stap 3

Wijze van beoordelen

De inspecties formuleren hun verwachtingen per thema in criteria met bijbehorende indicatoren. De inspecties beoordelen per indicator met voldoende of onvoldoende. *Bij elk thema moet het volgende minimale aantal criteria voldoende zijn om over de gehele toets als voldoende beoordeeld te worden:*

- *in thema 'planmatigheid' minimaal 2 criteria,*
- *in thema 'perspectief' minimaal 4 criteria,*
- *in thema 'resultaat' minimaal 1 criterium.*

Tegelijkertijd mogen in totaal maximaal drie criteria onvoldoende zijn voor een eindoordeel voldoende.

De inspecties weten dat de trajectbenadering in 2012-2013 nieuw is voor de instellingen.

De inspecties verwachten dan ook niet dat het thema 'planmatigheid' volledig operationeel is. In de waardering van de indicatoren zullen de inspecties onderscheid maken. De indicatoren die *cursief* zijn aangegeven, moeten operationeel zijn. De indicatoren die niet cursief zijn beoordelen de inspecties als voldoende wanneer duidelijk wordt in het toezicht dat er een start is gemaakt door de instelling. Dat wil zeggen: er is een beleidsdocument, er is een verantwoordelijke en er is sprake van een begin van implementatie.

De inspecties verwachten dat het thema 'perspectief' volledig operationeel is. Zij verwachten dat het thema 'resultaat' eveneens volledig operationeel is, maar hierbij tekenen zij aan dat zij het voldoende beoordelen als de instellingen en de scholen zichtbaar inspanningen laten zien in het netwerk.

Toelichting op het toetsingskader: leeswijzer

De thema's van het onderzoek staan telkens boven de criteria en indicatoren van dat thema.

In de eerste kolom staan de criteria (normen) geformuleerd aan de hand waarvan de inspecties het handelen van de instellingen beoordelen. In de criteria staat wanneer de inspecties het goed vinden. In de tweede kolom zijn de indicatoren benoemd aan de hand waarvan de inspecties nagaan in hoeverre aan de criteria wordt voldaan. In de indicatoren staat dus waaraan de inspecties kunnen zien in hoeverre aan de criteria wordt voldaan.

Planmatigheid in behandeling en onderwijs Voorwaarden voor een toereikend behandeltraject zijn gerealiseerd	
Criteria <i>Wanneer is het goed?</i>	Indicatoren <i>Waar zien we dat aan?</i>
Instelling en school hebben en hanteren gezamenlijk een adequate visie op de behandeling en het onderwijs van de jongeren	<i>Er is een gezamenlijk beleidsdocument van de school en de instelling met daarin:</i> <ul style="list-style-type: none"> ➤ <i>afspraken over doelen gericht op het traject van de jongeren</i> ➤ <i>afspraken over behandeling en onderwijs</i> ➤ <i>afspraken over een overlegstructuur op alle niveaus</i> ➤ <i>afspraken over verantwoordelijkheden en bevoegdheden</i>
Instelling en school organiseren gezamenlijk de behandeling cyclisch en handelen overeenkomstig	<i>Instelling en school hebben een gezamenlijke behandelcyclus voor jongeren vastgesteld (pdca):</i> <ul style="list-style-type: none"> ➤ <i>op individueel niveau jongere, met daarin:</i> <ul style="list-style-type: none"> ○ <i>registratie (plannen, meten van resultaat)</i> ○ <i>analyse en evaluatie</i> ○ <i>verbetering en aanpassing</i> ➤ <i>op organisatieniveau, met daarin:</i> <ul style="list-style-type: none"> ○ <i>resultaten van de behandeling en het onderwijs</i> ○ <i>analyse en evaluatie</i> ○ <i>verbetering en aanpassing</i> ○ <i>resultaten langere termijn (minimaal 0.5 jaar)</i>
Instelling en school organiseren adequate structurele samenwerking met ketenpartners	<i>Er is structurele samenwerking met ketenpartners op individueel niveau jongere:</i> <ul style="list-style-type: none"> ➤ <i>er is overeenstemming over te bereiken doelen</i> ➤ <i>er is overeenstemming over informatie uitwisseling</i> ➤ <i>afspraken worden geëvalueerd en zo nodig bijgesteld</i> <i>Er is structurele samenwerking met ketenpartners op organisatieniveau, er zijn:</i> <ul style="list-style-type: none"> ➤ <i>afspraken met BJZ en instellingen voor jeugdzorg</i> ➤ <i>afspraken met extramurale behandelaars (LVB-zorg, GGZ-zorg, verslavingszorg)</i> ➤ <i>afspraken met toeleverende scholen en vervolgscholen (V(S)O, ROC)</i> ➤ <i>afspraken met arbeidsbureau/werkvoorziening</i>

Perspectief

De individuele jongere krijgt behandeling en onderwijs gericht op zijn perspectief

Criteria <i>Wanneer is het goed?</i>	Indicatoren <i>Waar zien we dat aan?</i>
Iedere jongere heeft een individueel trajectplan van instelling en school gezamenlijk: één jongere, één leerling, één plan	<i>Er is een fysiek individueel plan per jongere van school en instelling samen</i>
Het trajectplan is voldoende gericht op perspectief	<i>Het plan stuurt minimaal aan op het realiseren van:</i> <ul style="list-style-type: none"> ➤ een verblijfplaats ➤ een plaats in het onderwijs en/of werk ➤ vrijetijdsbesteding <i>verbetering van het gedrag (bijv. wegnemen van verslaving, afhankelijkheid, criminaliteit)</i>
Het trajectplan van de jongere is gebaseerd op analyse van de problematiek en een hypothese voor de behandeling	<i>Het trajectplan is gebaseerd op:</i> <ul style="list-style-type: none"> ➤ een gezamenlijke intake ➤ een gezamenlijke analyse van de problematiek ➤ een werkhypothese voor de behandeling ➤ de jongere en het (gezins)systeem
Behandeling en onderwijs starten direct na de plaatsing van de jongere	<i>De jongere start uiterlijk op de 2e werkdag na de plaatsing met onderwijs</i> <i>Werkhypothese behandeling is binnen 2 weken na plaatsing beschikbaar</i>
De doelen van behandeling en onderwijs van de jongere uit het trajectplan zijn SMART uitgewerkt	<i>Doelen zijn</i> <ul style="list-style-type: none"> ➤ specifiek ➤ meetbaar ➤ acceptabel ➤ realistisch ➤ tijdgebonden <i>(kleine stappen, gekoppeld aan interventie)</i>
De jongere heeft voldoende zicht op de voortgang van zijn behandeling en	<i>De jongere weet:</i> <ul style="list-style-type: none"> - aan welke doelen hij moet werken - hoe lang hij nog in de jeugdzorg+ zit (of: aflopen machtiging)

onderwijs	<ul style="list-style-type: none"> - waar hij na verblijf binnen de instelling naar toe gaat - hoe de voortgang is van behandeling/onderwijs <p>(aandachtspunt: plan in de taal van de jongere)</p> <p>Besluiten over behandeling/onderwijs worden altijd in samenspraak met jongere gemaakt:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ de jongere is aanwezig bij trajectplanbesprekingen
<p>Instelling en school betrekken het gezinssysteem adequaat bij behandeling en onderwijs</p> <p>(mits jongere van 16 en ouder hiermee instemt)</p>	<p><i>Ouders/wettelijke vertegenwoordigers worden in de gelegenheid gesteld om aanwezig te zijn bij besprekingen</i></p> <p><i>Ouders/wettelijke vertegenwoordigers worden in de gelegenheid gesteld om mee te beslissen over behandeling/onderwijs</i></p>

Resultaat	
Behandeling jongere en scholing leerling hebben resultaat	
Criteria <i>Wanneer is het goed?</i>	Indicatoren <i>Waar zien we dat aan?</i>
De individuele jongere krijgt de behandeling die en het onderwijs dat leidt tot het beoogde resultaat	<ul style="list-style-type: none"> - De uitstromende jongere heeft de behandeldoelen behaald - De uitstromende jongere heeft de onderwijsdoelen behaald - De vervolwoonsituatie sluit aan bij de uitstroomsituatie van de jongere - Het vervolgonderwijs sluit aan bij de uitstroomsituatie van de jongere
Instelling en school zorgen voor continuïteit in behandeling en onderwijs in de keten	<ul style="list-style-type: none"> - De jongere kan zonder tijdverlies door naar de volgende woon/behandelsituatie (doorgaande zorglijnen) - De jongere kan zonder tijdverlies door naar het volgende onderwijs/dagbestedingsprogramma (doorgaande leerlijnen) - De instelling en de school weten na uitstroom waar de jongeren wonen en werken/leren - Er is zo nodig vervolgzorg op maat gerealiseerd voor het gezin, om te zorgen voor continuïteit

Bijlage 3 Uitkomsten toezicht stap 3 per onderzoeksthema

De scores die de getoetste instellingen en scholen hebben behaald in het toezicht stap 3 en de hertoets staan hieronder in drie tabellen, gewijd aan de drie onderzoeksthema's van stap 3. Het betreft de stand van zaken na de hertoets.

Tabel 1 Planmatigheid

Criteria	Almata, Osendrecht	BJ Brabant	De Koppeling	Hoenderloo, Kop van Deelen	Horizon, Anker	Horizon, De Vaart	Icarus	Jeugdformat / Jutters – Combinatie (JJC)	Juzt	Lindenhorst, Almata	O.G. Heldringstichting	LSG Rentray, Eefde	Transferium Jeugdzorg	Wilster	Woodbrookers
Instelling en school hebben en hanteren gezamenlijk een adequate visie op de behandeling en het onderwijs van de jongeren	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Instelling en school organiseren gezamenlijk de behandeling cyclisch	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Instelling en school organiseren adequate structurele samenwerking met ketenpartners	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■

Tabel 2   Perspectief

Criteria	Almata, Ossendrecht	BJ Brabant	De Koppeling	Hoenderloo, Kop van Deelen	Horizon, Anker	Horizon, De Vaart	Icarus	Jeugdformat / Jutters – Combinatie (JJC)	Juzt	Lindenhorst, Almata	O. G. Helderingsstichting (OGH)	LSG Rentray, Eefde	Transferium Jeugdzorg	Wilster	Woodbrookers
Iedere jongere heeft een individueel trajectplan van instelling en school gezamenlijk: één jongere, één leerling, één plan															
Het trajectplan is voldoende gericht op perspectief															
Het trajectplan van de jongere is gebaseerd op analyse van de problematiek en een hypothese voor de behandeling															
Behandeling en onderwijs starten direct na de plaatsing van de jongere															
De doelen van behandeling en onderwijs van de jongere uit het trajectplan zijn SMART uitgewerkt															
De jongere heeft voldoende zicht op de voortgang van zijn behandeling en onderwijs															
Instelling en school betrekken het gezinssysteem adequaat bij behandeling en onderwijs (mits jongere van 16 en ouder hiermee instemt)															

Tabel 3 Resultaat

Criteria	Almata, Ossendrecht	BJ Brabant	De Koppeling	Hoenderloo, Kop van Deelen	Horizon, Anker	Horizon, De Vaart	Icarus	Jeugdformaat / Jutters Combinatie (JJC)	Juzt	Lindenhorst, Almata	O.G. Helderingsstichting (OGH)	LSG Reentry, Eefde	Transferium Jeugdzorg	Wilster	Woodbrookers
De individuele jongere krijgt de behandeling die en het onderwijs dat leidt tot het beoogde resultaat	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Instelling en school zorgen voor continuïteit in behandeling en onderwijs in de keten	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■

Bijlage 4 Samenvattend overzicht eindoordelen huidige aanbieders jeugdzorg^{PLUS}

Aard van het toezicht	Almata Ossenrecht	Brabant Pajjas Plus	Bijz. Jeugdwerk Kop van Deelen	Hoenderloo Groep, Anker	Horizon, Besloten Groepen (13-)	Horizon, De Vaart	Horizon, Prisma, Hand in Hand	Icarus	Intermetzo vh (De) Lindenhorst (Almata)	Intermetzo vh LSG Rentry, Eefde	Jeugdformat/Jutters Combinatie (JJC)	Juzt Pajjas Plus	De Koppeling	Otto Gerhard Heldringstichting	Schakenbosch	Transferium Jeugdzorg	Wijster	Behandelcentrum Woodbrookers
Entreetoets (= stap 1, toezicht en incidenten) of Toezicht stap 1 rechtspositie jongeren	*										VT	*						
Hertoets entreetoets of stap 1 (indien van toepassing)	VT																	
Verkorte toezichtvariant entreetoets locaties																		
Hertoets verkorte toezichtvariant (indien van toepassing)																		
Toezicht stap 2 leefklimaat jongeren		*			*		*											
Hertoets stap 2 (indien van toepassing)																		
Toezicht stap 2 samenwerking instelling en school		*			*		*											
Hertoets stap 2 samenwerking (indien van toepassing)																		
Toezicht stap 3					*		*											
Hertoets stap 3 (indien van toepassing)																		

*	Betekent: toezicht uitgevoerd bij zusterinstelling of andere locatie
Blauw	= toezicht wordt nog uitgevoerd, bv hertoets of toezichtbezoek aangekondigd
VT	= verscherpt toezicht Inspectie Jeugdzorg

	Groen = voldoende of goed
	Grijs = niet van toepassing
	Rood = onvoldoende

Inspectie Jeugdzorg

Postbus 483

3500 AL Utrecht

030 2305230

www.inspectiejeugdzorg.nl

Inspectie voor de Gezondheidszorg

Postbus 2680

3500 GR Utrecht

088 1205000

www.igz.nl

Inspectie van het Onderwijs

Postbus 2730

3500 GS Utrecht

088 6696000

www.onderwijsinspectie.nl

